

7766

శ్రీ ప రాం బా మై న మః..

శ్రీ లక్ష్మీ సృ సింహ చరణ కమల సేవా నిరతులును,
అంధగ్రాస సంగీత సాహిత్య విద్యాపవీణులును, నగు
బ్రహ్మశ్రీ వేదమూర్తులైన గుండులదైత్యబ్రహ్మశాస్త్రిలవారిచే
ర చిం ప బ డి న

* స త్రా జి త్తు నాటక ము *
లే క

* స త్య భా మా ప రిణ య ము. *

ధృవనాటక, కుసుమకోసులినాటకాది ప్రబంధరచనా
చమత్కార ధురీణులైన శ్రీ వేదమూర్తులైన
ధూళి పాళ కృష్ణకవివరుచేత

సకలదోషనివారణంబుగా బరిష్కరింపబడి
గ్రంథకర్తగారి ప్రియసోదరియును, యీ గ్రంథముయొక్క
స్వాతంత్ర్యాధికారమును గ్రంథకర్తగారివలన పొందిన,

శ్రీ వావిలాల వేంకటామయ్యగారి భార్య
శ్రీ వావిలాల రాజ్యలక్ష్మమ్మ గారిచే

విశాఖ పట్టణములో

మహారాజశ్రీ కొచ్చర్లకోట వేంకటరామస్వామి పంతులవారి
స్వకీయమగు ఇండియన్, లా, పబ్లికేషన్, ప్రెస్ లో ముద్రింపించి
ప్రచురింపబడియె.

1887

మొదటి కూర్పు.

Registered Copy Right.

ఈపుస్తకం యితరులు అచ్చువేయకూడదు.
వెల ౨ అణాలు.

ప్రింటర్, శ్రీరంగం సీతారామయ్య.

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	చివ్వు.
లింగా			
ర్షన }	౧౦	కూర్పు	నేర్పు
౧	౧౨	సింహస్వ	సింహు
౩	౫	కమ	కుసు
„	౧౬	సకదం	సకదం
౫	౭	రూపక	జుల్ప
„	౨౪	పట్టార్	పట్టార్
„	౨౬	కుల	కులున
౬	౯	పాథోతి	పాథోతి
౧౩	౧౭	కాలి	తన
౧౫	౨౫	నసువు	యసువు
౧౬	౨౭	పురహా	పురహా
౧౮	౧౪	యమునాకళ్యాణి	ధన్యాసి
౧౯	౨	నె	యె
౨౩	౧౬	నిలువ	నిలువ
౨౪	౧౯	మామక	కోమలి
౨౫	౧౪	భార	భార
౩౧	౨౮	దనంతరం	తదనంతరం
౩౨	౨౩	ముల్	మ్ముల్
„	౨౪	యున్న	యున్న
౩౪	౫	ప్రియ	ప్రీయ
„	౨౩	దెబ్బ	దెబ్బ
„	౨౭	కందాగ్ధం	కందం
౩౫	౮	పాత్యైలింగం విశ్వవిద్యాలయము	
౩౬	౨౭	కున్నను	కున్ననా

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
౩౯	౧౦	నిగు	నిగుహ
౪౦	౨౪	వివ	విని
౪౨	౬	౯	౯
౪౩	౧౨	పత్తంబు	పత్తంబు
౪౪	౧౫	యతుడు	రతుడు
౪౫	౧౨	మానుగనిటపచ్చి	మామదికినిదోచు
"	౨౪	యే	నే
"	౩౬	ఆత్మ	ఆత్మ
౪౬	౫	మఖారి	సురట
"	౯	మణినిం	మణినిం
౪౮	౭	మృ	మృ
౪౯	౯	విమర	భిమర
"	౧౩	దీన	దీని
"	"	భి డి	భిండి
"	౧౪	యముచి	మట్టి
౫౦	౧	శ్రీకృష్ణ	శ్రీకృష్ణుడు
"	౧౦	కను	వక
"	౧	లో	లుక
"	౧౪	వల్లె	వల్లె
౫౧	౭	సురునిగాది	సురుగాది
౫౨	౧౧	త్వ	తు
"	౧౧	నినెమారుకొంటి నే	నినెమారుకొంటి నె
"	౧౫	త్వ	తు
"	౨౩	భజ్జ	జుజావంతి
"	౨౭	మా	మయా

(3)

శుద్ధ పత్ర క.

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఓప్పు.
„	„	శిం	శర
„	౨౯	తో	...
౫౩	౨౬	స్త్వ	స్త్వ
౫౪	౩	శాయ	నేయ
„	౧౧	శ్య	శ
„	౧౨	కృష్ణుడిప్పడరు	శౌరివచ్చునుని
„	౧౩	దెంచ నిజంబునిజంబు	జంబునిజంబునిజంబు
౫౫	౨౧	స	కృష్ణ
౫౬	౬	లక్ష్మీ	లక్ష్మీ
„	౮	కె	కెం॥
„	౧౫	ర్యమే	రిమే
„	౨౮	సం॥	స॥
౬౦	౧౯	చెలు	చెలులు
౬౧	౨౪	యలు	ములు
౬౨	౪	లు	ల
౬౩	౧౫	యే	నే
౬౪	౧౫	కృష్ణ	కృష్ణ
౬౫	౫	నరగి	నరిగి

ఇంక నుండిపోయిన యితరవాటిని సవరించుకొనదగు.

8 5 2 x 12 2 12 6 2 2 2 x

۱۲
 ۱۲
 ۱۲
 ۱۲

అంశములను పరిశీలించు

12

ಬಿನ್ನಾಸ್ ಮಾಡುವುದು

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

అవోసాఖ్యముంద బ్రహ్మణ్యుడదయ బ్రహ్మశాస్త్రీలకుండు సూర్యనా

43

३

h

92

ॐ

४
५
६
७
८
९
१०

५५
 ५४
 ५३
 ५२
 ५१
 ५०
 ४९
 ४८
 ४७
 ४६
 ४५
 ४४
 ४३
 ४२
 ४१
 ४०
 ३९
 ३८
 ३७
 ३६
 ३५
 ३४
 ३३
 ३२
 ३१
 ३०
 २९
 २८
 २७
 २६
 २५
 २४
 २३
 २२
 २१
 २०
 १९
 १८
 १७
 १६
 १५
 १४
 १३
 १२
 ११
 १०
 ९
 ८
 ७
 ६
 ५
 ४
 ३
 २
 १

0
2
0
2
2
0

သ
န
န
န
န
န

303

3
12

1000

2

8

12

రమంగళగిరి శుభకుసు | ద్వికృతిXనాసంకెనుధీయాతముX | కామకాయన

గోత్రండు శ్రీముకుందస్వామిపుత్రుండు హరిభక్తసమీపకే

ల. ప్రేమజనియింప నకులసంక్షోభతోడ.

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు.

సత్రాజిత్ నాటకము.

సత్యభామాపరిణయము.

—౦:(౦):౦—

శా॥ శ్రీ కల్యాణన గోపరిష్ఠలమునం శ్రీ లోలరత్న లీలతన్ నా
కారి వ్రజమేర్చి హేమకశిపుంనా మంబడంగించియు గ్రాకారంబు
డిగింపగాను విబుధప్రాసంగముల్లాకదా సాకల్పంబయితలంబుగొ
ను నజ్ఞాతుల బ్రశంసించెదన్ * * * *

ఉ॥ దాసులుజేయు శీతలము తత్పరతంగొని కామితార్థముల్
వాసి నెసంగుచు మిగుల వన్నెదలిర్పగ మంగభాద్రినం । వాసమ
సంగభక్తుల కవారితశేషము నందజేయుచున్ శ్రీ సతితోడగూడు నర
సింహస్వాలాసంగు నభీష్టసిద్ధులన్ * * * *

శా॥ అక్షిణోద్ధతి పాలకుపుదరువ అవిర్భవంబందిదృ గ్నితే
పంబుల నెల్ల వారలుగనకవిస్ఫూర్తినిండింపగా నితేపంబుల నెచ్చు
చున్న సిరివాగ్నిత్యత్వమున్జూపిచు దీక్షాగ్రంథము బూతిజేయుత
గృహ దివ్యద్వచ్ఛో వయిఖరిన్ * * * *

సం॥ ద్వి॥ వీనరయ్య మద్వంశ విప్రారకధను యనుపమకాము
కా యనసగోతుండు । గుండువంశమును మద్వోదధిశేషియై ఖండధీని
ధియు వేంకటస్యశింహస్వలకు పావనుండనబుట్టై భక్తిపరుండు । ధీవి
శేషుండు సద్విద్యాధికుండు గురుతరవేదాంత కోవిదుడమర సరసచ
తుర్వేద సారవిడుండు సర్వసాహిత్యాంధ్ర శబ్దార్థగురుడు నిర్వ
హితానందనిత్య పూర్నుండు । సూర్యనారాయణ సోమయాజుండు
భార్యగాను వరించె బహుగుణశాలి సుదతిసరస్వతిసోమిదేవప్తు కుద
యించిరప్పయ్య యనునలయజ్ఞ నారాయణాభి భానములతోనొప్పి

అరయగావారికవరజడయిన! సన్నకుండస్వామి శాస్త్రీవేదాంగవిష్ణు
హాజనులలో విశ్రుతుండగుడు! ననుకూలవతి వీరమాంబికసాధ్వీ! వన
రుహాయతనేత్రీ! వయిభవగాత్రీ! వినయవిజ్ఞానాది విధికిసావిత్రి! య
నువమానతొంటికంబితథాత్రి! పతిభక్తి నేప్రొద్దు ప్రకటింపుమండు!
వతురత పరమాధా చారియాదారి! వరియించెనట్టిపావన శీలయం
డు! వరగుణుడద్యయ బ్రహ్మశాస్త్రీ! సూర్యనారాయణసోమయా
జుండు! నర్యమసమతేజు డతులగుణుండు! రహివాసుదేవ పరబ్రహ్మ
శాస్త్రీ! విహితగతింబుట్టి పెరిగెదమండు॥ * * *

సృష్టర॥ అద్వైతబ్రహ్మశాస్త్రుండను కవివరుడ౯ ఆత్మవిద్యావిదుం
డ౯! విద్యద్గణ్యుండనయ నావిమలమతిగురుంబ్రీతిభావింపగానాహ్మ
ధ్వీధిన్దోచెల! త్రీహృదయ ధనహరుండిద్ధ కాసేయ వాసుం! డద్వై
తజ్ఞాన రూపుడగునరహరి నేనంతటంభక్తిజేయ౯॥ * * *

ఉ॥ సంతతమందిత్ మిగుల సాదరమొప్పుగ సత్యభామనత్యం
తము దంబునంగొనిన యాకథనాటకమండు నాదు సుస్వాంతము
రంజిలంగ గృతిచారుతరంబు మదంకితంబుగా! సాంతమెలర్పజేయుమ
నసానెకుమొక్కకు నుండవేడుక౯॥ * * *

ఉ॥ అంతటనిద్రమేలుకొని యాహ్నికముల్ ముదమొప్పదీర్పిస్త్రీ!
కాంతుని యాజ్ఞచేవిహిత కాలమునందున నాటకక్రియా! సాంతమెల
ర్పనమ్రతను సామజవత్త్రినుతింది విశ్వసృట్కాంతకుమ్రొకి- గ్గిం
ధమొగిగాన రసంబుగ జేయ బూనితి౯॥ * * *

* నాటకము జంపెతాళము *

మేళగీత్ర దరువు-

జయసుధాభిశయాన! జయకనకపరిధాన! జయలోకపావన! జయగ
రుడగమన॥ జయ ॥ ౧ ॥ జయసుగుణగణిత్! జయసుధాశనపత్! జ
యత్రభువనాధ్యక్ష! జయదనుజశీత్! జయ ॥ ౨ ॥ జయలక్ష్మీనరహరీ! జ
యదాసముదలహరీ! జయపాతకవిచారి! జయగోత్రీధరీ॥ జయ॥ ౩ ॥

* మేళగింపు మంగళము. *

పరిమళరాళి ఆది-

మాలక్ష్మినరహరికి మంగళం. తులసి, మామమోహరునాకూ మంగళం. మాల ॥ ౧ ॥ పరమహంసమునకు. పాదోధిశయమునకు. మరవందితపాదునకు మంగళం శ్రీ ॥ మాల ॥ ౨ ॥ అంగజాజనకునకు. సంగరహితునకు. శృంగారవేషమునకు మంగళం. మాల ॥ ౩ ॥ గోత్రావనక్రమునకు. కుటిలవిక్రమునకు మాత్రవిక్రమునకు మంగళం శ్రీ ॥ మాల ॥

* నాదనామక్రియ రాగం. *

ఆదితాళం-

అజముఖాదిత్యులు విజయముగోరిముందు భజనమొనర్చుగణపతిని సతుండు ॥ ౧ ॥ కరినిబోదినట్టిశ్రీ భరునిసర్వాలంకార పరుమంగళాద్రినరహరిని భజింతు ॥ ౨ ॥ వీక్షణాఘలలోక రక్షణజేసివిభు వక్షమందునెలకొన్న శ్రీ లక్ష్మినిగొలతు ॥ ౩ ॥ ఏణిలోచనవీణా పాణిపద్మజువువు బోణిసద్వాక్యమిచ్చు వాణి దలంతున్ ॥ ౪ ॥ అంబరాంబరతచిదంబరుడైదాస కదంబమునేలుశివు సాంబు సేవింతు ॥ ౫ ॥ అగరాజదుహితశివు మే న్నగముజేసిననెలత జగములేలెడు గౌరీజననితుండు ॥ ౬ ॥ వ్యాసవాత్సకకాళీ దానవత్యమద్యైతవానుదేవాదికపుల వర్షనజేతు ॥ ౭ ॥ పాంకముతోభవానీ శంకరగురుపాద పంకజములకునే ప్రణతులౌనతు ॥ * * *

౮ ॥ అనియిష్టదేవతా పార్థిభానంబును సుకవిజనాభి నందనంబును అష్టధ్వరువందనంబునుంచేసి సనాతనాధునాత నాఖిలసత్కవి జనానుగ్రహంబునుంగోరి శ్రీ మద్దేశిక కృపాకటాక్ష వీక్షణాప్రవక్షి తసుభారసాస్వాదనమత్త మధుపాయ మానవిత్తుండనయి గురుభక్తిసంయుక్త సరసహృదయుండనయి పురాతనపుణ్యక్షోక రాజ పీఠాబ్రహ్మపీఠ సమాకర్మ సౌత్యంతిత్తంబును యాంధగిర్యాణదేశ్యాది వివిధశబ్దదళ విరాజమానంబును రసోచిత చమత్క్రియా ప్ర

సవంబును విశాలయశోవిరాజ మానఫలంబును సర్వజనవందితానం
ద మూలంబునునయియున్న శ్రీ కృష్ణ సత్యభామా పరిణయకల్పకం
బసుకథను యక్షగానంబుగా భక్తి నాటక గ్రంథంబు జేయంబూనిన
తత్కథా ప్రారంభంబెట్టిదని॥ * * * *

ద్వీ || పుణ్యమైథరణి బెంపూనిననుకవి గణ్యమానయి మిశార
శ్యాంబునందు సత్రయాగంబను సవంబు సలుప థాత్రీధవుల్లడ దా
రులుగూడి యగణితగుణనిధి యానూతుజూచి విగరితపాపాఘంబు లయి
వేగననిరి సూతగుణశ్రోత నూరిసంభూత పూతమతివిధాత బోలునీ
చేత సీతరీశీకృష్ణనియతములన్ని బ్రీతిపెంపొందును ప్రేమమీరంగ
గావునహరికథా కలితమయినట్టి నీవాక్యసరణి వణింపుమునేడు అ
నవినియామునియాహ్లాదమొప్ప గనుగొనిద్వాదశ స్కంధముల్ దెలి
య బలుకుచోరుక్మిణీ పరిణయంబంత నులుకులేకయ జెప్పి యూజ్ఞ
తుండనెను భామాలలామ జాంబవతింగ్రహించె భామినీమణి సత్య
భామనుమణిని స్వామినిండయెనర్పి సద్విధిదెప్పి నీమంబుతోడురిని
వ్వశ్రీహరికి సత్రాజితుండంతశౌరియాసతిని మిత్రతబెండ్లియయి మిం
చెనువినుడి॥ * * * *

క || ఘన సత్రాజితుడుగ్రత ననవిల్లునిగన్న మేటికపరాధంబుల్
విననాడిమణియుగూతు నిన్వయంబునదెచ్చియిచ్చెవినుడిముసీందుత్

క || అనవిని సూతునిగనిముని జనములనిరి యతనికెట్లు సమకూడె
నొనా ఘనమణిహరిదూషణకుఁ పనియేమో విస్త్రుతముగ బల్కు
ముసూతా॥ * * * *

క || అనియడిగిన సంయములకు మునినాథ కులోత్తముండు ము
దమొందుచుజి య్యనజెప్పదొడగె హరిపా వనసత్రాజిత్తు పుత్రివ
యి వాహికము॥ * * * *

గీ || జీవమునిదెచ్చినట్టి యాదివ్యకథను యవనినాటక రీతినేనాం
ద్రమునను యక్షగానంబు జేసెదానందమునను మంగళాద్రినివేళుని
మహిమలను॥ * * * *

వ || అది యెట్టిదనిన |

వ || సీవెవరో యీ సభకువచ్చిన వివర మెట్టిదో సవిస్తరముగా చె
లుపరా యోరీ ||

* దండు హస్తుని దరువు. *

ఝంఝాటి రాగం.

రూపక తాళం.

కనకవేత్రధరుడను నేకదలివచ్చితి గనుడి | నాకథనువినుడి || జనమమో
హరుడుగ్రసేన | జననాథుడు బనుపమిగుల | క || ౧ || కరములదాల్చి
త్తులధగ | లిరుగడలను మెరయగా | సరిగపాతాళ పాగతలను | చాక
ళిందిహెయ్యీర || కన || ౨ || రంగుమీరినట్టిజో | డంగీలనుదొడగీ | ఉ
ప్పొంగుచు మహారాజునుబహు | భంగులదలచుచు వచ్చిన || కన || ౩ ||
గరిమ మంగళాద్రిపాన | కాలరాయు పదయుగములు | మరువక దల
పోయుచునా | మహానీయుని కొల్వినకును || కన || ౪ || * * *

దం || ద్వి || వినరయానాడు సద్వృత్తాంతమెల్ల | ఘనుడుగ్రసేనా
ఖ్య జననాథు నెమ్మి | ననయమగొల్పుచు నలరినవాడ | గొనకొని మహా
రాజు కొలువుజేయుటకు | పనిబూనుచునునన్ను బందిననేను | జననా
యకునియాజ్ఞ జనుదెంచినాడ || * * *

దం || గీ || ఉగ్రసేననృపాధీశు డుర్విజనుల | సమతపాలన జేయ
గా సభకువెడలు | క్రమముగనులేది మీరలాగ్రహము లుడిగి | సభ
యులయి సభనిలువుడీ సభికులార ||

దం || వ || పేశాదె | వాయుముడు | ఘోరి | పుకార్నకో || సద్గుస
ద్ధు || యిప్య | యిందియడత్తుక్కు | ఉగ్రసేన మహారాజా వఘుల్ |
వరువార్ | యందందయడత్తిర్ | యిరక్కపట్టార్ | వినయభయభక్తి
విశ్వాపత్తు నాలేజాగ్రతనాయు | యిరక్కవేణుం || మెల్లిమెల్లన సీసభ
కు సుగ్రసేనమహారాజ వల్లభుండు వచ్చుగాన | యీ సభికుల భయ
లరైవిభవంబులతోతమతమతావులక్రిమముగానుండుడీ సభికులార ||

సం॥ వ॥ ఇట్లు దండహస్తాని వలన దెలుపంబడి సభికులందరు భయవినయ సంభ్రమంబులు ముప్పిరిగొన తమ తావులనుండు నవసరంబున,

ద॥ వ॥ ఎవరయ్యా మీరిచ్చటకు వచ్చినముచ్చట హెచ్చుగా దెలుపరయ్యా,

ఉగ్రసేనమహారాజువేషం- కథ.

ఉ॥ ద్వి॥ వివరింతునాకులవిస్తారమెల్ల. నవని యాదవవంశకునెడి పాథోది॥ వంద్రుడై సకలదిక్పయపాలనగు॥ పాంద్రుడైలోకి ముల్ సన్నుతిసేయ॥ యాహుక రాజేంద్రుడన గానుమించి బాహుబలస్ఫూర్తి భవ్యసుకీర్తి॥ సఖిలభూస్థలికిరాజైజెలంగగను॥ సుఖయగునాతని సుతుడనైభువిని॥ నిగ్రహనుగ్రహనియతితోడుతను॥ నుగ్రసేనుండన నుర్విపాలింతు॥ నర్భకుడైనాకు నమిత తేజమున॥ గర్భనుందునబుట్టి కంసుండుభరను॥ దుర్భావుడై తానుదోర్బలలీల నిర్భయంబునకుష్ట నివహముగూడి॥ గర్వించి దేవకీగర్భడింభకుల॥ నుర్వినార్పురజంపె నుగ్రుడై మించి॥ వసుదేవదేవకీవరదంపతులను॥ కసరుచువారలకారాగృహమున॥ నుంచిననారాయణుండుతద్గర్భ॥ కుంచితహారీతినలరియతాను॥ జనియించి కృష్ణాభ్యుచేవానిజంపి॥ పనిబడినాకు తావట్నంబుగట్టి॥ నన్నుద్దరించెను నాకృష్ణమూర్తి॥ వెన్నునికృపచేతవెలయుచునుంటి॥

ఉ॥ ౧॥ బాణభౌమాదిమంత్రులుబహువిధముల నిరుగెలంకులనిల్చి రానింపెనంగ॥ హేతులుసావంతులునుపురోహితులునన్ను॥ గొల్వగా వచ్చితని కొల్వకూటమునకు॥

రాజు తెర వెడలెడిదర్పు.

సావేరిరాగం - ఆదితాళం.

ఉగ్రసేనుడనేనయ్యా॥ మహారాజనంగభువి నుద్ధరించెటివాడనూ॥ ఆగ్రహమున గాక చిన్నికృష్ణున॥ నుగ్రహంబువలన రాజ్యమేలిబు॥ థాగ్ర గణ్ణులనుదయచెమనిదిన॥ మగ్రియుద్ధములనిగ్రహించితిని॥ ఉ॥ పటు

మధురాపురి మొదలి రాజధానిగా బహుదేశముల నేలీ, ఘటికుడనుచును
హిగణుతింపగనునకుటిలపురుతి నై కోరిక చేతను, డిటమున మీరుచు
దేవకీమతుని, పటిమజేరుకొనిబ్రలుచునుండెడి || ఉ || దండనితినిదగిలి,
సామదానభేదములండబాయక మిగిలీపుండరీకనయనుని జింతింపుచు,
దండిబాహుబల ధైర్యములకునా | ఖండలుండనుచు గణుతింపగ భూ |
మండలంబు దండిమీరనేలెడి || ఉ || రాజాధిరాజులచేత నరిగొనుట
నువిభవభాజినైయునుగమిత | వాజికరిరథవిరాజితుండనై | తేజమొ
ప్పమంగళాద్రిపద రాజీవములను గొలచుచునుండియు | నాజిత్రుడై
తుడనగమించిన || ఉ || ౩ ||

సం॥ వ || ఇట్లువచ్చి ఉగ్రసేనమహారాజు కొల్లు సింహాసనంబు
నైక్కుర్చున్నయడ సప్తాంగంబుల వారు తమతమతావులనున్న యవ
సరంబున దండహస్తుండిట్లనియె ||

దం॥ వ || శ్రీగుడఖండలోక భారవహనాతిరేక సామ్రాజ్య లక్ష్మిని
వాస దక్షిణ బాహర్గళాపరాకు |

దం॥ వ || శాంతశమదమాతివినయ | జయాభయ దయాదీ సాధ్య
శ్శ్య విస్తారసేముషీ విధేయా, పరాకు,

దం॥ వ || అనవరతదీక్షానువమదీక్షశాంతి గురుపాదబింతనాన
వద్యస్వయంప్రకాశవీలీనాత్మ స్వరూపావలోకనా, పరాకు.

దం॥ వ || ౪ || భాగ్యవతిమనోనాయకా, బహుపరాకు,

దం॥ వ || ౫ || ఉగ్రసేనమహారాజు రాజకంఠీరవా, బహుపరాకు,

సంధి॥ వ || ఇట్లు దండహస్తుండు కైవారంబుసేయునవసరంబు
న సభయెల్లం కలయంగనుంగొని మంత్రిలం గాంచి యుగ్రసేనుండి
ట్లనియె ||

ఉ॥ క || ఛప్పన్నదేశములలో నెప్పెడి రాజాధిమన్యు నూహింపు
చుదా రప్పనములు దెచ్చిచ్చిరె | యెప్పుడు మాయాజ్ఞ మతులనెం
తురెమంద్రి ||

(౮)

సత్రాజిత్ నాటకము.

ఉ॥ వ॥ ఓమంత్రి శేఖరులారా,

మం॥ వ॥ ఏమిరాజశేఖరా,

ఉ॥ వ॥ ఛపున్నదేశాధీశ్వరులూ- మాయాజ్ఞాక్రమంబు దప్పక
చరియింపియప్పనంబులిచ్చుచున్నారా, లేదా జెప్పడి మంత్రులారా,

మం॥ కందార్థం॥ దేవరశాసనమేమది! భావించుచు నరులు బెట్టి భ
యనయములచే! కావరములుడిగితమయా! జ్ఞావశులై రాజులవని చరి
యింతురయ్యా॥ భూవరచంద్రా చరియింతురయ్యా॥ చరియింతుర
య్య సజ్జనలోకసంస్తృత్య! గురుపుణ్యధన్య నద్గుణరూపసౌజన్య॥ చ॥

మం॥ వ॥ ధరణీధరా తమయాజ్ఞ సీరసావహించి । నరవరులకు
లిప్పి నిరతము భయనయాడులచే! చరియింపుచున్నారు దేవరా॥

రాజు, మంత్రుల సంవాదం దర్శ్య.

శుద్ధకాంభోజి రాగం - అటతాళం.

ఉ॥ చ॥ సప్తాంగములు సుఖసహితులై యుండిరే మంత్రులారా।

మం॥ చ॥ వినుము, గుప్తాస్తులై తమ కొలువుగాచి సంతృప్తులై
యుండిరి నరవరా॥౧॥

ఉ॥ చ॥ పాడి పంటలచేత బరగునేధరయెల్ల మంత్రులారా।

మం॥ చ॥ వినుము, పాడిపంటలు తమపాలనమహిమచే బ్రీబలి
యుండును ధర నరవర॥౨॥

ఉ॥ చ॥ భూమీసురులు అగ్నిష్టోమముల్ జేతురేమంత్రులారా।

మం॥ చ॥ వినుము స్వామిపరిపాలన శక్తిచే విపులు సవనముల్
జేతురు నరవరా॥౩॥

ఉ॥ చ॥ పతియాజ్ఞదప్పక పడతులునడతురే మంత్రులారా।

మం॥ వ॥ వినుము, అతశయభక్తిచే పతిపూజ జేసియు, వతులు
నడచెదరు నరవరా॥౪॥

ఉ॥ చ॥ నరులు మంగళగిరినాథుని గొలతురే మంత్రులారా।

మం॥ చ॥ పరమపావనుడైన పానకాలరాయు పదములుగొలతు

రు సరవరా॥

సంధి॥ వ॥ అనిరాజమంతులు సంవాదించి నిండుకొల్వలొనుం
డు నవసరంబున దౌవారికుండరుదెంచి సవినయంబుగా
కైవారంబుచేసి యెవ్వరో రాజవర్యులరుదెంచిరని విన్న
వించిన॥

ఉ॥ వ॥ అరే దౌవారికా! ఆవచ్చిన రాజోత్తములెవ్వరోవారిపూ
ర్వోత్తరంబు చక్కగ నారసిరారా॥

దౌ॥ చిత్తము మహాప్రభో॥

దౌ॥ ఓహూ రాజోత్తమా మీరెవ్వరో చక్కగ జెప్పర
య్యా స్వామీ॥

స॥ వ॥ తెలిపెదను వినరా యోరీ॥

సత్రాజిత్తు వేషం కథ.

సత్రాజిత్తు ద్విపద.

వివరింతు వినుము నావృత్తాంతమెల్ల సవరణచేసిగ్గుజనపతియన
గ॥ కలిమినిబలిమిని గంభీరమునను యలఘుకైచలముచేనలరుచునున్న॥
యతనిగర్భంబునందానందమహిమ నుతకీర్తిచేప్రసేనుండును నేను॥ను
ద్భవించితిమి నేమెగిసూర్యుగోరి సద్భక్తిచేతపశ్చరణంబుజేయ వచ్చి
తినాపేరువరుసతోవినుము సద్వర్తితుడను నేసత్రాజితుండ॥

దౌ॥ ఉగ్రసేనమహారాజా బహుపరాకు॥

ఉ॥ ఏమిరా దౌవారిక॥

దౌ॥ సత్రాజిత్తు సేనులను రాజవర్యులరుదెంచిరి స్వామీ॥

ఉ॥ మహామందిది రానిమ్మ॥

సత్రాజిత్తు తెర వెడలెడి దర్శు.

కమాచీరాగం - ఆదితాళం.

సత్రాజిత్తునెడినాడ యితిజూడ సభకువదియూచాడ॥ పాతె

ముగనుతఃపత్రమిత్రుడైదిత్యగతితపశ్చిద్ధివచ్చినసత్రాజిత్ వితతవిఖ్యాతియుతుడబాహుబలివిప్రుతవరయప్రకస్తగ్రభుడగుచుండ చతురత నాబలశౌర్యంబులుజన వితతిబొగడగను వెలసివరించెడి || స || ౧ || అనుజునీతోడగూడి కులసతి గొల్పజనుడెంచిరాడజూడుడి అనవరత ముమంగళాదిపతిపదవనజములనుమదిభా జనముజేసెడి || సత్రాజిత్ || ౨ ||

సంధి || వ || ఇట్లు ప్రసేనకళత్రాడులతో సత్రాజితుండు సభకరుడెంచి ఉగ్రసేనమహారాజుం గాంచి నమస్కరించి తదనుమతిని బడసి యుదితస్థానంబునగూర్చుండి రాజుం గాంచి యిట్లనియె ||

కందార్దము || రాజేంద్రపద్మినీవిభుపూజించిభజించిమించిభక్తివనములో లేజముగతవముసేయుచు వేజనవస్తువునువీరాధివీరా || మేరుధీరాకారుణ్యాపారా || ఘోరవైరివిహారదారుణఖడ్గధారాంభోజాండభూభుజోద్దండ || వీరాధివీరా ||

వ || అని సంతసించి ధరణీకాంతుండనుమతీసేయం దైకొని ప్రసేనుంజూచి యిట్లనియె ||

* సత్రాజిత్తు కందార్దము *

అనుజుడతపమునకైనే జనియెదనటనామకోర్కెసఫలతనొందుం బనివినిబహుళవరస్తులు గొనివచ్చెదనీకుతగినకోర్కులిచ్చెదనూ || మనసుదీరనర్కుమెచ్చెదనూ || కర్మశమగుతపముగావించుమునులసంపర్కవశముచేతపదపడియిటనీకు || కోర్కులిచ్చెదనూ || మనసుదీరనర్కుమెచ్చెదనూ ||

స || వ || కర్మశమైనఅడవినిమునులసంపర్కవశముచేనర్కునికొరకు తపమాదరించి యాతనివలనకోరినకోర్కెలువడసివచ్చెదన సంభ్రమతనుండుమాప్రసేన ||

* ప్రసేన సత్రాజిత్తుల దర్శన *

సంవాదంబిభాహురీరాగం - అటతాళం.

స || వ || అనుజపోయివత్తునాదినారాయణుక్యపగనితెత్తునఘనతపోబలినిష్ఠలనుపమానభక్తి గగనమునీశ్వరి గణముబోలి యిలాజనవినుత

తపమూఁసునుడగు|దినమణిమెప్పించి కృష్ణుర|గణమ మోరధధనముచే
కొని| సునితంబగు కీర్తిచెలయగ || ననుజపోయి || ౧ ||

ప్ర|| చ|| భ్రాతృతపముగూడునా|రాజనగుణో| పేతచేతనులకు| వా
తపర్నాంబువులవర్జితహారాదిపూతవృత్తిశరీరపుష్టినిదొలగించి|| భీత
మయినతపోఽయామక|జాతమానియ మోగ్రసంపద| నేతవైభోగ్యముల
దొరగి ధ|రాతలంబునస్మక్రి-జిక్కియు || భ్రాతృతపముగూడునా || ౧ ||

స|| చ|| తలనల్లజడలల్లవా|ప్రసేననా|తలపుల్లదీర్చవా|| మొలకు
నారచీరెలెమిదెప్పింపవ|కలితవ్యాఘ్రజినములచక్షగప్పవ || కలితచా
ప్యేంద్రియములందలకడచిమిక్కిలిమెరయుచుంభువి| గలశమాధికస
త్యేసంపద|బలయుతంబగుతపముజేయగ || ననుజపోయివత్తున || ౨ ||

పు|| చ|| పుడమిజడలుగూర్తువ|సీమొడలెల్ల|పులిచర్మములజేర్తువ||
కడువడి యండవానలబడనేర్తువ|జడియక రేబగలిడుమలకోర్తువ|| గడి
యగడియకుదలచినవా| రడలవిడచిటుబడుగుకైవడి| వెడలి తపసులదా
రిలోబడికడగివనముల గాలిదిరుగుచు|| భ్రాతృతపముగూడున || ౨ ||

స|| చ|| పుట్టినందుకుతపము|సేయక కామ్య|మెట్టనొందగలము||ను
ట్టుమీరకగృహమనట్టెకాపాడుచు | దిట్టవై మెలగునేనెట్టెవచ్చెదజుమ్మి|
పట్టుగానేతపముజేతును|భాస్కరునిమెప్పించికామ్యము| గుట్టుగాచేపట్టి
మిచ్చును| ముట్టవచ్చెద నెట్టకేలకు || ననుజపోయివత్తున || ౩ ||

ప్ర|| చ|| శీతోదకస్నానము| వేకువలేచి 'జేకువెయితముగా|| భా
తకంటకక్షితిబవ్వళింపగలవే| భారలిఖితగుప్తకర్మమేమనవచ్చు|| పూత
నాసువిచారికృష్ణానిపోల్కెనరహరినుం| శౌద్రిని|భ్యాతిగా వెలుగొందు
వాడె|గతియుముక్తిక గదలుటకునై|| భ్రాతృతపముగూడున || ౩ ||

స|| చ|| ఎన్నిజెప్పినచినపు| ప్రసేనని|చిన్నబుడ్ధులుమానవు || కన్న
తండ్రితపము|గైకోసేయగ| నున్నవాడనువలదన్ననేమాననా|పన్నర
క్షకుడైనలక్ష్మీ| వానకాలరాయుక్యపగ్గలదన్నవేషనికామితార్థము| గన్న
వాడనుగాదలంపుము || అనుజపోయివత్తున || ౪ ||

(౧౨)

సత్రాజిత్ నాటకము.

సంధి॥ వ॥ అనియెట్టకేలకు ప్రసేనునొడంబరచి సత్రాజిత్తుండు
తపోవనంబునకరుగునవసరంబున మగనికడ్డంబువచ్చి॥

సంధి॥ కందార్థం॥ లలితాంగి యతనిపల్కులు ములుకులక్రియదో
చమదనిముదమందకదా॥ చలనముభయమును బెనగొన కలవలపడి బలి
కేమగనిగనుగొనిదంత॥ పలికెకాంతఘనమైనవంత॥ జననాథనిను
బాసిమనసెట్లుతాళునిండునన్వనీతోడ॥ జనుదెంతుకరుణింపు॥ వినుమ
నెదంత॥

లలితాంగిదర్శ్య - ముఖారిరాగం - ఆదితాళం.

పాయజాలనురాప్రాణనాథనిన్ను॥ బాయ॥ మాయభారిరైవమగుమంగ
భాద్రీశుడే సాక్షి॥ పాయజాల॥ కాయజుని శరములివిగో క్రమ్మ
కొనివచ్చెవిధుడు॥ గాయవెన్నెలచిచ్చులోనాదోయదగున యీవేళ॥
బాయ॥ ౧॥ నాపైకరుణమాని॥ నలినాస్తుంగ్రాల్పబోవ॥ కాపురమేల
నీతోగలసివచ్చుదానని॥ బాయ॥ ౨॥ నీవింటలేకయర॥ నిముసమై
న సొర్వనునాభావ మెండితోడుతపైనముసేయకుండిన॥ బా॥ ౩॥
కామసుందరనా॥ సొముఘలమాయటుల॥ తామసిందవలదునీకుదండ
ముబెట్టెదపామి॥ పాయజా॥ ౪॥

ల॥ గీ॥ సతినియెడజేసిపోయెడిపతులుగలరె॥ మతినిబరికింపు నా
మాటమమతలిడక॥ కుతుకమునదమయంతియు బతియంగలసి॥ జతగనే
గరె రఘువతీనటయుమున్ను॥

ల॥ వ॥ యెడబాయలేక మగనితో దమయంతియు, రామునితో నీ
తయు, గలసి యడవికేగలేదా॥ అటుల నేనిన్విడచాల॥ నీవెంబడివచ్చెద
ననుగూడి చనుమాపాణినాయకా॥

స॥ గీ॥ కలికినీకింత వగపేలగాసి నెంది॥ కమలమిత్తునిమెప్పించి క
నికరమున కామితముగొనితెన్నునీకాంక్షలిత్తు॥ నలినతోచననీవిటు బలు
కదగునె॥

* సావేరిరాగం - త్రిపుటతాళం *

సత్రాజిత్తు దర్శ్య.

వలదనివగపీలనే । తపమునకేగ । చెలులురాదగవగునే ॥ వ ॥ న
 లినాక్షినినువేగ । గలయవచ్చెదదత్త । మలయవేనటనొంద । వలదనివలు
 కగ ॥ వలదని ॥ అంతిపురియండక । రాకాంతలెల్ల । నడవికిరానెంతు
 రే ॥ ఇంతకంతర్వత్నిపీ వెల్లురానేర్తు । భ్రాంతినొందకఁగ్రహిత్వాంతర
 ముననుండు ॥ వలదని ॥ ౧ ॥ సతతముపతిభక్తికి । మితిదప్పిలోక । సతు
 లిటువెతగండురే ॥ యితర మొల్లనుఛాయా । పతిగొల్పికామ్యము । హి
 తమతిగొప్పునరా । గతుడనయ్యెడుపనికి ॥ వలదని ॥ ౨ ॥ మదిలోఁదై
 ర్యముచాయక । మదవతినిదు । మదికుదురుగొనజేయవే ॥ పదపడిమంగ
 ధాద్రి । నదనునిపదముల । వదలక గొలచుచు । ముదముననుండక ॥ వ ॥ ౩ ॥

స ॥ వ ॥ గురుతరతపంబున ఖరకరునిమెప్పించి । తగినవరములవడసి ।
 త్వరలోవచ్చెదగాన నెమ్మదినిటనుండుమా కొవ్వు ॥

ల ॥ వ ॥ మంచిదిపోయిరమ్మా వల్లభా ॥

సంధిద్వి ॥ అనిపల్కి తల జడలల్లించి బూది । దినికినవల్లలాజినము
 లగట్టి ॥ చలితచాంఘ్యేంద్రియదలసంబడంచి । ఫలితమానసతపఃప్రాభ
 వంబలర ॥ అటవికినేగిపుణ్యాశ్రమంబునను । పటుతరశాఖాగ్రబంధుగం
 బయిన ॥ వటముక్తిందనునూర్ధ్వబాహుడైకాలి । బొటవేలివైసిల్పి బొగ
 డైభాస్కరుని ॥

స ॥ శ్లో ॥ భాస్కరాయనమస్తుభ్యం । ప్రజాపాలనభానవే । నమోత
 మోపహర్తాయ । జగతాంపతయోనమః ॥

స ॥ వ ॥ అజ్ఞానాంధతమోపహర సుజ్ఞానస్వరూపా సూర్యనా
 రాయణా నమోనమః ॥

పున్నాగరాగం - అటతాళం

* సత్రాజిత్తుప్రార్థనదర్శనం *

ప ॥ నెరనమ్మితి నమ్మితి । ప్రభాకర ॥ నెరన ॥ ఉ ॥ ప ॥ ఖరకరముల
 ధర । గానజేయుచులోక । భరమునడచినశ్రీ । కరమూర్తివగునిన్నె ॥ నె ॥

స ॥ వ ॥ కిరణజాలోజ్వలప్రకాశితభవనావరణా । సర్వజగన్ముతవ

రణాసారతరక్యపా విరాజితపరిపూర్ణాంతఃకరణాసమ్మనితవరణా॥
మాంపాహి - మాంపాహి - మాంపాహి॥

చ॥ పరమపావనుడవుగా నీకన్నబ్రౌపంచమందునగావగా॥ మరి
నే నెరుగనివరమరసేయక కరుణనేలెవని పరిపూర్నవాంఛదే ॥ నె
రనమితి నమితి ప్రభాకర ॥ ౧ ॥

స॥ చ॥ కరుణారపావననిఖలనుధీజనవరేణ్యా॥మాంత్రాహి-మాం
త్రాహి - మాంత్రాహి ॥ ౧ ॥

చ॥ కర్తములకుసాక్షివై జీవకోటి కాలవివితచయువై । నిర్వ
లాంశములను నిఖలజగంబులు నర్తిలిగావిన నారాయణునిన్నె ॥ నె
రనమితి ॥ ౨ ॥

సం॥ చ॥ యుష్మచ్ఛరణారవిందాశ్రితభక్తవరదా । శాశ్వతఫల
దామార్తాండాభయదాజయప్రదా శుభప్రదా మముద్ధర । మా
ముద్ధరఃక్షిద్ధరమా ముద్ధరోద్ధరా ॥ ౨ ॥

చ॥ ప్రత్యహమునుగావగావిప్రులకునీ వత్స్యన్నతిదొరిపుగా । భృ
త్యులరై నీకునిత్యనమస్కృతుత్ । ప్రత్యూషమునజేసి పాత్రులైరనవి
ని ॥ నెరనమితి ॥ ౩ ॥

స॥ చ॥ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాత్మకా । ఛాయామనోనాయకా ।
బ్రహ్మకులాగ్రగణ్యా భీష్టవరప్రదా । పుండరీకమిత్రా భవత్ప్రాపక
వియోగావరుద్ధమానసోహం । మాంత్రాయస్వ । మాంత్రాయస్వ ।
మాంత్రాయస్వమాంత్రాయస్వా ॥ ౩ ॥

చ॥ కుష్టురోగముగప్పగ నిలనుమేహా గుల్మాధిక్యత సేంవగ॥
శిష్టతచేనుప విష్టులైమొక్కగభీష్టతమానికా పాడితివనని ॥ నె
రనమితి ॥ ౪ ॥

స॥ చ॥ ప్రభాకరా । అభివర్ణనా తీతప్రభాకరా । విభాక
రా । సుగుణాకరా । స్వభావజనితభక్తిసంయుతభాసితహృదయోహం ।
భవద్దృశ్యం మే, దేహి, మే, దేహి, మే, దేహి, మే, దేహి ॥ ౪ ॥

చ॥ సరసీజాలయగలనీ శ్రీమంగళగిరివరమునవెలసీవరదుడైప్ర
హ్లామబరిపాలించిననర హరి యేసాక్షిసుస్థిరమతిగనినన్నె ॥ నెర ॥ ౫ ॥

స॥ ౪॥ దేవజగద్రీతాక్షిణదాక్షిణ్య పరిపూర్ణనారాయణదక్షిణా
త్రాఖిలలోకాద్యక్ష ముముక్షిజనాభిరత్రా । భవద్దర్శనాపేక్షో హం ॥
మాంరక్ష॥ మాంరక్ష॥ మాంరక్ష॥ మాంరక్ష॥ ॥ ౫ ॥

కంఠార్థం॥ వెన్నునివలగన్నాని నెన్నుండరమవునె భవదుదీర్ణోద
యనా॥ పన్నప్రసన్న సతతము॥ మన్నించియొసంగుమన్న॥ మహనీయ
పుణ్యాసద్గుణధన్యాసాందర్యపూర్వా॥ నిన్నుకన్నులారా । నిరతముగ
నుగొందు॥ పున్నాగనుత సర్వభువనావనశరణ్యా॥ మహనీయపూర్వా ॥

సంధి॥ ౪॥ ఇట్లుసత్రాజిత్తుండూర్ధ్వబాహుండును । నిరాహారండు
ను॥ నిష్ప్రపంచకుండును । నిరాలంబుండును । ఏకాగ్రమనసుగొండును
నై అఘోరతపం బాదరింపుచున్నయెడ॥ నావేడిమిసత్యలోకపర్యం
తంబునిండి॥ జాజ్వల్యమానంబుగా తపింపంజేసిన । సహింవకనిలింపుల
వలన తపనుండెరింగి॥ యాసత్రాజిత్తునకు సాత్రాతగ్గరించె నెట్లనిన॥

ద॥ మీతేజంబెల్ల నఖండంబై బ్రహ్మాండంబులునిండి తండోప
తండంబై యున్నయది మీరెవరో దెలుపరయా॥

* సూర్యనారాయణవేషం కథ. *

ద్విపద॥ మహితంబువీనుము మన్నహనీయసరణి॥ గ్రహనాథుడన
గ విభ్యాతిమీరంగ॥ జగములేలుచు సహస్రప్రాంశుడననగ । పగలురేయను
కాలపరిమితంబెరుగ॥ నుదయాదీమీదనేనుదయించిమరియు॥ పదవడి
హస్తాద్రిపజ్జకేగెదను॥ పరమేష్టియాశ్చప్రభాకరుండనగ॥ నరయపండ్రెం
డభిఖ్యల నెప్పువాడ॥ సరళిసత్రాజిత్తు సల్పెడితపము । పరిపూర్తిజేయ
గావర తెంచినాడ॥

* సూర్యునిదర్శన - తోడిరాగం - ఆదిత్యాశం. *

గ్రహనాథుడనునేనురా ధరనునవ ॥ గ్రహనాథు ॥ అహితబలంబు
ల॥ ననువులుబాపెడి॥ మహితశృంగులనెన్నుదివెల్లాం దెడి ॥ గ్రహ ॥ పది
రెండురూపముల॥ ప్రళయమున నెక్క॥ పగిదివెలుగువాడరా । వదలకన
నుమది గదసినవారల । ముదముచేత నెన్నుదిగనిబోతును॥ గ్రహ ॥ ౧॥

వీరస్వర్గమునొందగా । నాలోనిదెగా । దారివీరులుజేంద
గా । మారులేనిమహిమ మరువకశూరుల । గారించిపరిపాలనజేయు
దు ॥ గ్రహనాథుడను నేనురాధరసునవ ॥ ౧ ॥ ౨ ॥ ధరసు పాలనజేయుచు ।
శ్రీమంగళగిరివరముననుండుచు బరగినట్టివర । హరికరుణనునా । శరణు
జొచ్చుజన సంఘమునేలేడి ॥ గ్రహనాథుడను ॥ ౩ ॥

సూ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మాండకటాహంబుల నిండియున్న ఘృణిమండలం
బులచేనుండునట్టి మార్తాండుడనురా నేను ॥

సంధి॥ ౪ ॥ అనిపలికి తపంబుజేయుచున్నసత్రాజిత్తనకభిముఖుం
డై గిరిది సూర్యనారాయణుండిట్లనియె ॥

సూర్యునిదర్శన - నాదనామక్రియరాగం అటతాళం

పద్మబంధుడవచ్చినాడారా । నేత్రీ పద్మముల్ దెరచినంజాడరా ॥ ప
ద్మజాండములోన పరికింపనీవలె । సద్మముల్లకతపము సల్పు వారలగా
న ॥ ౪ ॥ జననాథతపముజాలించుమీ । మత్స్య గిరివాంఛితమృతెరిగిం
చుమీ । వనవాసివైభోగావాందితార్థముమాసి । ఘనతపోనిష్ఠచేగాసి
నొందగనేల ॥ ౪ ॥ ౧ ॥ వరములగోరదలంచితో । ముక్తి వాంఛజేతప
ముగావించితో । పరమివ్వక త్యాగిరివాసుడైనశ్రీహరియుతాననెగాద
యదినివుచినలేద ॥ ౪ ॥ ౨ ॥

సంధి॥ ౫ ॥ అనవిని కన్నులుదెరచియు । వినమితయష్టంగదేహవి
వరంబులతో ముగివృత్తిని సత్రాజిత్తనుజేందుడుబల్కె ముందు మా
ర్తాండుడతో ॥

సత్రాజిత్తందార్ధము

స॥ ౫ ॥ స్వామీ దేవర లేజం । వీమాంసపుకనులజూడ నేజాలుదు
నే । నామేను కంపమొందెని । దేమోదెలియంగరాదు * యెరుగబలుకు
మా ॥ యిటనున్ననీవెవరోదెలుపుమా ॥ వరమానిదాఘాఘపద్మలకిరవై
సకిరణసహస్రముల్లరములయ్యెను నేడు ॥ యో ॥ పరమపురుషుడైనమం
గళగిరివధుండవై । కమలజుండవై పురహారుండవో గాక యగ్నివో । సు
రచరిత్ర రవివో విశుండవో ॥ యెరుగబలుకుమా ॥

స॥ వ ॥ కనులు మిరుమిట్లు గొలిపె! మనము తెలివిదప్పె!
తనువెల్ల కంపముండె! ఘనమయిన లేడంబుతోనా! కనులకు గనవ
చ్చితి రీతెవరొ వివరింపయ్యా.

* సూర్యుని కందాభావం. *

భావము నిష్కామ్యముగా! గావించి తదేకనిష్ఠగా ఘోరతపం! వీ
విధిజేసితివన్నా! నీవాంఛిత ఫలములిత్తు॥ నిటునన్నుగన్నా! నీతపము
ధీహితముయ్యెనన్నా! పటుమతీననుగోరి భజియించుధీరుల! కుటిలము
లనది కోర్కెలు దీర్చుదేవుడ॥ నిటు ॥

సూ॥ వ ॥ అన్నా నీవుజేయుతపంబువలన! మిన్నంది! నాకున్న
రూప నీకన్నులకు జూపితి! ముష్టిగంబులలో నెన్నుంబడిన! వెన్నునివ
లగన్నునుగాదా! నీకున్నభయంబు మానుమిదె యభయంబిచ్చితి! నీ
తపంబునకుమెచ్చితి యింక జడుపేలరా బుడుతా సత్రాజితా॥

సం॥ వ ॥ అని భయంబుదీర్చి! యభయహస్తంబున సత్రాజిత్తు
ని దేహాంచాద్యంతంబును! స్పృశించిన నవ్వనజబాంధవున నుగ్రహం
బువలన తెలివిగలిగి! నివశతమాని యవయవంబులు స్వాధీనంబుల
యి యున్నంజూచి! తనయెదుట కనుల జూడందగిన రూపంముతో
గానవచ్చుచున్న సూర్యనారాయణదేవునింగాంచి! ద్వాదశదీక్షులనం
డ నమస్కారంబులు సమర్పించి! లేచి వలగొనితమాపణంబుజెప్పి!
నిటలతటఘటితాంజలీ పుటుండయి సత్రాజిత్తుండిల్లని న్తుతించె॥

* మఘారి రాగం ఆటతాళం. *

సత్రాజిత్తు దరువు.

పల్లవి ॥ మిత్రేనన్నుగావుమయ్యా! ప! విశ్రుదనయితిగదయ్యా! విశ్రాంతం
పుత్రమిత్రకళత్రాది సంచితగాత్యదనయితినికరుణజూడుపద్మ॥ మిత్రే॥
కోరి వేడితి మీయంఘులను! కడ! చేరితి గడచి యాపదను! కూరి
మిచేబోది గారవించెదవని! ధీరమణిని బ్రస్తుతింపుచుంటిని వద్ద ॥

(౧౮)

సత్యభామా పరిణయము.

మిత్రీ॥ ౧ ॥ కుటిలతలెల్లిమానంగి కరుణ గోరితీమనమలరంగి చ
 టులతరాఘాఘు జలధిలోపలమునిగి తటముగానకడుస్తర మతీన
 యియుంటి॥ మిత్రీ ॥ ౨ ॥ చిత్తమెంతైన చంచలముదు ర్వృత్తుల
 కెల్ల నాకరము మత్తగజమువలె మమతదిరిగిగర్వా యత్తమైనదాని
 యలజడిదీరిచి॥ మిత్రీ ॥ ౩ ॥ నన్నుకృపను బ్రోవకున్నా వేరె నా
 ఘలిచ్చటలేరన్నా! విన్నవింబతిజూడ కున్నమంగళగిరి పన్నగశయ
 నునిపాదమానపద్మ॥ మిత్ర ॥ ౪ ॥

సం॥ ౪ ॥ అని వేదవద్యమాణ ప్రకారంబుగా నుతించి వలగొ
 ని పునఃపునః ప్రణామంబులాచరించి లేవకున్నదిగాని స్వసదృశ వి
 రాజమానంబై చింతామణికంటె నధికంబై పరగు శమంతకమాణి
 నివ్వ నిశ్చయించి తచ్చరీర నిగ్రహనివారణగాన భయహస్తంబతని
 మస్తకంబునగడి యిట్లనియె॥

యమునాకళ్యాణి రాగం ఆది తాళం.

* సూర్యుని దర్శనం *

ప॥ శ్యమంతమణిసీకిచ్చెదనికనా చరణములను విడరా లేరా॥
 శ్యమం॥ ౬ ॥ అమోఘముగ కామితమ్బులినీ వందగలవురాచా
 ధీరా॥ శ్యమంతమ॥ పరాకిడక దీనిదేవతార్పణభవనమందునిడరా
 నిరాకరింపక నిరతముపూజల నిర్వహించుకొనరా బేరా॥ శ్యమం॥
 ౧ ॥ కరాకరినిదీని సాటిరావుగి దరాయిలను మణులు బరాబరిని
 యెనిమిదిబాగువులను వర్షమిచ్చుగదరాధీరా॥ శ్యమం॥ ౨ ॥ యే
 రాజేలెడిభూమిని యీమణియర్పింపగ బడునో యారాష్ట్రంబున
 మారీకుర్చి త్రొడులణగుగదరాపోరా॥ శ్యమం॥ ౩ ॥ ఘృణిగొనియా
 డగి ఫణిపతికైనను గణనగాదుగదరా రణమొడువక భూరమణుల
 కునుసుఖకరముజేయుగదరాగనరా॥ శ్యమం॥ ౪ ॥ వరదుడైన మం
 గళగిరినరహరి కరుణగాచికొనరా గురుశుగానుమణి యిచ్చెదనేనై
 కొనరవేగలేరా రారా॥ శ్యమంతమణి సీకిచ్చెద॥ ౫ ॥

మా॥ ద్వి॥ మానుగావినుము యీ మణినివరంబు బూనిసేనిమిది బారువుల సువర్ణంబు॥ దినదినమిచ్చు నీప్రితములుగలుగు మణియున్నరాజ్య భూమండలంబెల్ల॥ ఘనయీతిబాధలు గనరండు నరులు॥ ధనధాన్యములుగలిగి దనరుచునుండు॥ అవనిడుర్భిక్ష రోగాదులగు॥ భవుకంబుగలుగు నాపట్టణంబనను॥ యిదిమహాద్భుతకాంతి నీగుఱునుండు॥ సదనంబునకువేగ జనుమిదెగొనుము॥

మా॥ వ॥ దినదినంబెనిమిది బారువుల సువర్ణంబీమణి యిచ్చుగాన యీ మణిగొని గృహంబునకు జనుమా మేనుజేంద్రా॥

* మారువారాగం ఆదితాళం *

సత్రాజిత్తు దరువు.

ప॥ గృహమునకేగెద సెలవొనగుమిదె గ్రహనాయక యిపుడు॥ ఉ॥ మహిలోనికు సమానులులేరని విహితమతిజగతి వెలయజాటెదను॥ గృహమున॥ వలగొనిదండ నమస్కారములివె పలుమరు జేసితిని॥ కలనైననువిడగాజాలనునీ॥ వలనను నాకిహఫలములు గలిగెను॥ గృహ॥ ౧॥ అహితవగఁ జైతృడనైమిక్రిలి॥ నవనివెలింగెదను॥ మహితవిక్రముడు॥ మంగళగిరివరు॥ మహిమలెన్ని నినుమరువకుండెదను॥ గృహమునకేగెద॥ ౨॥

స॥ వ॥ నామనోరథపూరితజేసి శృమంతకమణినిద్దితివి బుచ్చుకుంటినిస్వామి నీపాదపద్మముల దలచుమా నిలుజేరెద శలమైనంగుమా జలజాప్త॥

సం॥ ద్వి॥ అనువేళ నతనికి నాజ్ఞయొసంగి॥ ఘనభక్తి నాతండు గనుగొనుచుండ॥ దనరుచుసూర్యుడంతథానుడయ్యె॥ వనజబాంధవు నాజ్ఞ వడసిద్వారకకు॥ రామాహజేసి సత్రాజిత్తుడాత్మ॥ లోనసంతసమంది లోకముల్వెలుగ॥ జేయునమ్మణికంతసేమనుదాల్చి బాయకననుపమ ప్రభలచేరాగ॥ నంతనక్కడ ద్వారకాపుకమండు॥ నంతిపురంబున నాతనికాంత॥ జాడలన్నియుజూది చానలిట్లనిరి॥ చేడెరోసిము

(౧౦)

సత్య భామా పరిణయము.

భ విహ్నుముల్ చూడ॥ వింతవింతలుమాకు వేడగన్నట్టై । నంతకంతకు గర్భమధికంబుగాగ॥

బాలింత వేష కథ.

చెలి॥ తే ॥ గీ ॥ చెలియనీపతి తపముకు జేరకమును నెలకునలె యోగిలింతలు బలసియొడవె నలసటలజ్జె మేనునాహారమింపు లే కయుండుట జేసి నాల్గవదనా॥

చెలి॥ వ ॥ చెలియా నీచెలువుడు తపమునకుజనకమున్నే నెలదప్పిన ది నానాటికి అలసతలుబల సేనేమియు జెప్ప వేమె యోభానినీకుణీ॥

సం॥వ॥ అనిన లలితాంగి సిగ్గున తలవంచుకొనిన చెలులిట్లుని॥

చెలి॥ ద్వి ॥ నిట్టూర్పులధికమయి నిద్రకన్నులకు పట్టుగాదోచెను బడలెనెన్నేను॥ చన్ద్రానల్ నలుపయ్యె చానరోనారు॥ మున్నునుసాగె ను మోముతెల్పెక్కె॥ నడుముదొడ్డయ్యెను నాతిరోసొన్ను॥ లుడుగ నిబరువయ్యె నువిడ పాలిండ్లు ॥ బల సెనీపిరుదులు బహుళంబు జూ పె॥ నలసట మెండయ్యె నాతిరోవినవె॥ మన్నుపయిరుచిబుట్టై మది తెలిపిగట్టై । సన్నగాదినమొక చాయగాదోచె॥ ననుదినంబును గర్భ మధికమయిమిగిలె వనజాత్యుతలపు లెవ్వరసనున్నవియొ॥ యెరుగ రాదయ్యె మేమేమిసేయుదుము॥ భరమెక్కువయ్యెనో పంకజనేత్రీ॥

సం॥ వ॥ అనిన లలితాంగి తన గర్భవేదన తెలిపెడు విధంబెట్టులనిన॥

* లలితాంగి తెరదరువు. *

మోహనారాగం ఆదితాళం.

ప ॥ మగువరో నెప్పులు ప్రబలమగుచున్నవీ యీవేళ॥ నగవుగా డ నడుమునెచ్చె నన్నుబట్టరే ॥ మ॥ ఊ ॥ తగవులిచ్చి మంత్రీశాని ని దాయబిల్వరే చెలులార॥ జగతీసురలనారణాలు చడువబంపరే॥ మగువ ॥ సుందరాంగులారాగుడి॥ నందిత్రిప్పరేమీర । ధేండు ముఖులెల్లమంత్రీ తీర్థమివ్వరే॥ మగు ॥ ౧ ॥ ఒడలెంతోబరువయ్యె మొలకు వలువసడలి నిలువదయ్యె॥ వడివడిగానిలువేల్పులకు॥ ముడు వులు గట్టరే॥ మగు ॥ ౨ ॥ పడతిమంగళాద్రినివెలసిన॥ పానకాల రాయుక్యపనీ॥ యెడ నెట్లున్నదోతెలియడు॥ నుకువజాలనే॥ మగు ॥ ౩॥

ల॥ వ॥ చెలులారా॥

చలి॥ వ॥ యేమమ్మా లలితాంగీ॥

ల॥ వ॥ పుండరీకాక్షుని నిందుకృప నీపిండము వెలుపలబడితేచా
లునే॥ యింక మగనితెరువుకుబోనె వేదండయాన॥

చె॥ ఇంతవయిరాగ్యములు బలికనవారే యీ రవ్వంత ఆటం
కము తీరగానే యేమోపనియున్నట్లు మంతనంబునకు బిలబి
మగనితో కంఠకేళి కూడేవారు చాలుమోర్పుకోవమ్మా పూరెమ్మా
యిపుడే మంత్రప్రాసాని తోడితెచ్చెదము.

చెలి॥ కం॥ ఓ మట్టైవాడగంగూ॥ తామసముంచకువె నీకుతడబ
డనిధన॥ స్త్రీమములిచ్చెద మింకను॥ సేమంబునవచ్చి లలిత యేమము
గనుమా॥

చెలి॥ వ॥ నీకు వచ్చే వచ్చుబళ్లన్నీచెచ్చెర నిచ్చెదముగాని॥ నీ
పుణ్యమయ్యెను వేవేగ రావేగంగూ-

మం॥ వ॥ తేపతేపకూ మీరాపడకొలదీ బలకడమేగాని యీయ
నిలుకడ జాలదు॥ రానుగాని పోపోరమ్మా.

సం॥ వ॥ అని సభిజనంబులును మంత్రప్రానియు పలుమరు వా
దింపుచున్న సమయంబున॥ నిలుపజాలని భరమున లలితాంగి మం
త్రప్రానితో నిట్లనియె-

* పున్నాగవరాళి రాగం ఆటతాళం *

లలితాంగి దరువు.

కడుపులోనులిహెచ్చి గడియగడియకెంతో॥ ఘనమగుచుండెనే
గంగూ॥ వడిగవడిగనెంతో బడలిలోపిండము॥ కుడియడమ దిరిగేనే
గంగూ॥ నిలువలేనెనొప్పు లలముకొనియెనా॥ విలుక తాళిచ్చేనేగం
గూ॥ చలమునేయకు భన్నసరము రతనాలు॥ గలగొలుసు విత్తునేగం
గూ॥ కడుపు ॥౧॥

లలి॥ వ॥ ఓ మట్టైవాడగంగూ రావేరావే.

మం॥ ౪॥ అస్యమెట్టేవా పుణ్యమెట్టేవా నాడెట్టేవా నేడెట్ట
డానకు గంగూదా గంగూదా గంగూదా అని మోరు మెప్పిలేక
పిలుస్తావు రానుపోవోవన్నా॥

లలి॥ ౪॥ అబ్బా అబ్బబ్బ అబ్బబ్బ॥

ల॥ ౪॥ ౨॥ అబ్బబ్బ యిక తాళ నాయాసపడజాలగొబ్బునరాగదే
గంగూ॥ నిబ్బరములేక నిలువజాలకనుది కబ్బురంబుదోచెగంగూ॥క॥

లలి॥ ౪॥ ఓ మట్టైవాడగంగూ సన్నంబుగాని నొప్పులిప్పుడధిక
మాచున్నవే రావే॥

మం॥ ౪॥ నీకానువు చులకని కానువుకాదన్నా వెనుక నరువ
యి వరాలకడియంబగా ధానపడ్డది నేనురాను పోవోవన్నా॥

ల॥ ౪॥ ౩॥ మిన్నువయిమెరిగి నట్లున్నదేమిసేతుకన్నతల్లివిరావే
గంగూ॥ చెన్నుమీరగమనము చెడరెనిప్పుడునా కన్నులానవిని
వేగంగూ॥ కడు॥

లలి॥ ౪॥ ఆకాశమునిరిగి మీదపడ్డట్లున్నదే రావేగంగూ॥

మం॥ ౪॥ మొక్కజొన్నకండెల కొడికట్టవద్దన్నా వడిలాబెట్టుకో
వద్దన్నా అని నేచెప్పలేదా మోరుచేయక తాళవన్నా కొన్నా॥

లలి॥ ౪॥ ౪॥ యెంతవేడినరావు సుంతయినతాళనోకాంతామట్టై
వాడగంగూ చెంతరావే నీకు చింతామణులగుర్పు కంతుకమిచ్చెద
గంగూ॥ కడు॥

లలి॥ ౪॥ ఓ మట్టైవాడగంగూ యెంతవిల్చినారావేమే సుంతయి
నా కనికరంబు లేదటే నీకు బంగరుకంతుకంబు లిచ్చినేరాగదే॥

మం॥ ౪॥ అతఃపురంబులో నీవేకాంతంబున నుండగా నే కొం
తపనిబట్టి నీచెంతకువచ్చి బిలదితే రాకపోలివే నేరానుపోవోవన్నా॥

లలి॥ ౪॥ ౫॥ కడువడి నామనము కలవెలపడెనుకడకాలువడకెగ
దేగంగూ నుడవలేను నాతొడలు నడలెనెట్లు కడచేరగలనెయో
గంగూ॥ కడు॥

లలి॥ ౪॥ నామనము కలవెలపడెను నీమది కరుగదేమే రావు
గంగూ॥

మం॥ వ॥ మేలు మేలయిన వస్తువలు నాచేతబెట్టుమంటే అప్పుడు నేకనుపదనుగానీ యిప్పుడేల రాను పోపోవస్తూ॥

ల॥వ॥ ౬॥ సుడిబడునెమొనా యొడలుర్పులుతునెగడియలోనెంతాయెగంగూ॥ పడతీయేమానె యీవుడమి నిప్పుడునా కడబాయనొల్లకెగంగూ॥ కడు ॥

ల॥ వ॥ యొడలు జల్లుమనియెగాన | యెట్టులయిన గట్టిగననుబట్టి యుండవేగంగూ॥

మం॥ వ॥ యిట్టులన్నవారే పదనకొండవరాత్రి మగనిబట్టి వదలక యుండగలవారు గాని రాను పోపోవస్తూ॥

ల॥వ॥ ౭॥ గరి మెముంగళాద్రి నరహరికరుణయే సరణినున్నదోరావెగంగూ॥ గురుతుమీర వానికోమల పదములీతరిని మొక్కుచు రావేగంగూ॥ కడు ॥

ల॥ వ॥ మంగళాద్రీశ్వరుని కృపవచ్చినట్లు నీదయ వచ్చి నేమందునేగంగూ॥

మం॥ వ॥ గడియలో ప్రసవించెదవు కలవెలపడక మోర్పిరిలవస్తూకొస్తూ॥

సంధి॥ వ॥ అని పలుకునెడ నామంత్రీసాని సర్వగ్రహంబుల వాకట్లగట్టుచు నుచ్చాటనంబు జెప్పుచు, స్తంభించుచు, వచ్చివచ్చి లలితాంగికి విభూతి మంత్రోదకంబు లిచ్చిన॥

ల॥ వ॥ అబ్బో యెంతని వోర్చుకుండునే దంతిగమన॥

చె॥ వ॥ యింతలోనే కంతుజనమని కరుణవచ్చు మోర్చుకోవస్తూ కాంతామణి॥

ల॥ వ॥ అమ్మమ్మ మ్మమ్మమ్మ వోయిస్వామినిలువనేరనురా॥

చె॥ వ॥ యిక్కడికి లలితాంగి కష్టమిడేరెనమ్మా అక్కలారా॥

చె॥ వ॥ యేమిపిల్ల గలిగెనమ్మా భామామణులారా॥

* ఆనంద భయిరవి రాగం-ఆదితాళం *

* చెలుల దరువు. *

ప॥ నాతిజననమాయె మూటనమరస్తూ॥ ఉ॥ భ్యాతిగవిహ్నుము

లేన్ననలవిగాదమ్మా॥ బొడ్డుగొయ్యరమ్మా చిన్నివిడ్డబట్టిమీరల॥ స
డ్డసేయక నొడలారే జలకమార్చరే ॥నా॥ ౧ ॥ గోమయపిండము
లు సిలలుకొరువులు॥ మూడేసిదిన్ని॥ కామినిజాట్టపయి శాచీకములకి
వ్వరే॥నా॥ ౨ ॥ బోటులారనుడుట దృష్టిబొట్టుబెట్టరే॥ సామ్రాణిః॥ఘా
టముగదాలకు ముమ్మాటువేయరే॥ నాతి॥ ౩ ॥ బంగారుచేటలోప
ల బాలనుంచరే॥ కనులసింగారముగ కాటుకదీర్చి చేరిగాంచరే॥
నా॥ ౪ ॥ మణులతోట్లెలో బాలికామణిని నుంచరే చెలులార॥పని
గొనిమీరందరు లాలిపాటచాడరే॥ నాతి॥ ౫ ॥

* శ్రీరాగం ఆటతాళం. *

లాలిపాట.

ప॥ లాలిపల్లవపాణి లాలిశుకవాణి॥ లాలియశిఖలవేణి లాలిపూ
బోణి॥లాలి॥ఉ॥ లాలితంబయిన యీలలితాంగిగర్భగోళమండునబుట్టి
కొన్నమాపట్టి॥ లాలి॥ గొనబయిన వజ్రాల గొలుసుదగిలించి॥ సనజా
తిముత్యాల జాలరమరించీ॥ కనకాంగినందులో ఘనతచేసుంచీ॥ యొన
రగాతోట్లెచే యూచీలాలించీ॥ లాలి ॥ ౧ ॥ భద్రముగతోట్లెలోపలప
వ్వలించీ॥ నిద్రబోవమ్మ మూలతముగానెంచీ॥ భద్రంబులుడిగించి సిరులల
రమించీ॥ యద్రిబోలినధయిర్య మమరగ ధరించీ॥ లాలి ॥ ౨ ॥ గురుని
ద్రగయికొమ్మ కుందనపులొమ్మ॥ మరువంపురెమ్మమామకముద్దుగుమ్మా॥
కరుణారసముమేన ఘనతచేజిమ్మ॥ సరసంపునీదృష్టి సారంపవమ్మా॥
లాలి ॥ ౩ ॥ వరమపావనివమ్మ బహుశుభములిమ్మ॥ సిరులతో నవత
రించితవెమాయమ్మా॥ అరయనీకెనయయిన యతివలేదమ్మా॥ ధరమంగ
ళాద్ర సరిహరికి తగుదమ్మా॥ లాలి ॥ ౪ ॥

సంధి ॥ వ॥ అని చెలులత్యానంద జలనిధిని మగ్నమానసులై యా
లలితాంగి బుడుతనుగన్నవారతా ప్రసేనునికి తెలిపిన నతండువారల
ను సవ్వనించి విపులించే జన్మపుత్రిక వ్రాసింది సంతోషంబుతోడ
నున్నంతసత్రాజితుండుదరలి॥ ద్వారకా పురోద్యానంబునకువచ్చిన॥
దం॥ వ॥ నీలమేఘ సమానాకారులై బాళిమీర సీసభకరుడెంచి

తిరీలీల మీరెవరో వచ్చినవని దెలుపరయా బాలస్వరూపులారా.

* శ్రీ కృష్ణవేష కథ *

కృ॥ ద్వి॥ వినరయోరీనాడువృత్తంతమెల్ల వనజాయతాక్షి దేవ
కిగర్భమందు॥ వసుదేవసుతుడనయి వాంఛచేబుట్టి యనమానగతి
మందయందునబెరిగి॥ అశౌరసంజేశినయి మధురయందు విక్రీషం
బునజొచ్చి వీరుడా మేన॥ మామకంసునిబట్టి మదిఁబిమ్మింది॥ యా
మహీరాజ్యంబు నందుననుగి॥ సేనునినిల్పితత్థిరభారమూని మా
నుగాదుష్టుల ముఁగంపుచుంటి॥ గానమాతామహుగాన్పకొల్వునకు॥
నేనునుభ్రాతతో నటువచ్చినాడ॥

* నాటకురంజీ రాగం అటలాళం *

శ్రీ కృష్ణుని దరువు.

ప॥ వినుడినేవివరించెద॥ దెలియగానువినుడి॥ నేవినుపించెద॥ఉ॥
ప॥ ముచుకంపాదుల భా॥ రమునకోర్వకనుధర॥ వనజభువకు దేవగ
ణములు పాల్గొడలి॥ కనఘులయివని పురుషసూక్తిని॥ ననువినుతులూన
రింపగాధర॥ మనుపదేవకి గభామందుని జననమొందిన వారమింత
యు॥వినుడి॥ వసుదేవదేవకులూ॥ దూరీకృత॥ వయిరి వగయతులు॥
అసమానులయ్యుని॥ రాహులైగొల్ప॥ పసమీరవారికి ప్రత్యక్షమై
నచో॥ వసుధవైష్ణవ మాయచేబెరి॥ పెసగు మోక్షముగోర నేరక॥
మనలుచునునాయీదు కొడుకులనొసగుమననేనుదయమొందితి॥విను
డి॥౧॥ నందయశోదలను॥ సృష్టికాల॥ మండువిరించిమును॥ ముందుగ
భూమిపై బుట్టుమనగనుగో॥ విందుసేవ గల్గునందుబుట్టెదమన॥ వంద
నములిడివిధిని వేడగవారిజాననుడట్లనేయన॥ నందుడనజన్మించె మేమా
మందయందునబెరిగితిమి యిట॥వినుడి॥౨॥ మాతామహుండనగ॥ ను
గ్రసేన॥ మహారాజువిలుపింపగ॥ తాతగారికొలువు తగజూచియతనికి॥
ప్రితిజేయగను విభ్రాతవచ్చితిమిట॥ భూతలయ్యున మంగళాద్రిని॥ కేత
సుండగునరహరియునే॥ నైతిగాన ననుభజించిన పాతకము లెట్టె

సిపోవును॥వినుడి॥ ౩॥

కృ॥ వ॥ దేవకీ వసుదేవుగభాంబువలన జన్మించి యీవసుధమా పూజార్థమైబుట్టియున్న నందయశోదల యింటబెరిగి భూవిసుత ముగా నక్కూరుడు బిలువయిటవచ్చి చుర్భావుండగు కంసునిదుర్గించి మాతామహుండైన యుగ్రసేనుని రాజుగానేమించి జననీజనకుల మనంబుల సంతసంబుంచి యిప్పుడు కొల్వకనున్న తాతగారిని జూడవచ్చిన బలరాము కృష్ణులమురామేము.

సంధి॥ వ॥ ఇట్లు బలరామకృష్ణులువచ్చి తాతగారికి నమస్కరించి తదనుమతివడసి యొక సింహాసనంబునకా గూర్చున్నయెడ దండహస్తండ్చిల్లయె॥

దం॥ వ॥ శ్రీమదనేకబ్రంహ్మాండభాండావసతత్పరాబహుపరాక్॥

దం॥ వ॥ దేవకీ వసుదేవతనయా బహుపరాక్॥

దం॥ వ॥ శ్రీ రుక్మిణీ మనోనాయకా బహుపరాక్॥

దం॥ వ॥ సజలజలద సంకాశదేదీప్యమాన మంగళ విగ్రహ బహుపరాక్॥

సం॥వ॥ ఇట్లు సింహాసనోపవిష్టులైన మనుమలంగాంచి ఉగ్రసేనమహారాజేమనుచున్నాడు॥

ఉ॥కందార్థం॥ తేమంబుగమన్నారా శ్రీమాదేవకీయుపతీయుసిరితనయిండున్ । మీమీయవతులతోడను రామశ్రీకృష్ణులారరక్షకులారా॥దుష్టజనశిక్షకులారా॥తీక్షణంబునగంసు మోక్షణ మొనరించిదీక్ష చేతలినండి వీక్షించిబోచిన ॥ రక్షకులారా ॥

రామకృష్ణుల వచనం॥ అనిన రామకృష్ణులు తాతకేమనుచున్నారు.

ఉ॥ సిమకృపావిశేషమున నేముకుమారులుమాతృవగణము న్నెర్పదము మీరవధిలినమున్నతినిత్యముతాఁకీయస॥త్పదయుగంబులందలచిబ్రస్తులి సేయుదుమయ్య భూరిపుణ్యోదయ యుగ్రసేన మహితోజ్వల రాజ్యరమామనోహరా॥

వ॥ అని తమకుశలంబెరింగించి మాతామహసమేతులై క్రమరద్వారకానగరంబునకు మహావైభవంబునం జనుడెంచి పేరోలగంబు

న సింహాసనారూఢులై సముదిత సంతాపణంబులం బ్రమోదింపుచు
న్న సమయంబున॥

సంధి॥ వ॥ ద్వారకాపురప్రజలు తత్సర్వోద్యానవనంబునకు సహ
స్రప్రభాకరసంకాశంబయిన శమంతకమణిని కంఠంబునధరించి వచ్చి
న సత్రాజిత్తుంగాంచి భీతచేతసుక్తులై శ్రీకృష్ణ పాన్నిధ్యంబునకరిగి
తత్త్వాదారవిందంబులకభివందనంబులాచరించి వినుతింపందోణంగిరి॥

* పురప్రజల దర్శు. *

ముఖారిరాగం - అటతాళం.

ప॥ పురజనులముగావు కృష్ణాపరాపరకర్తవీవేశ్రీకృష్ణ॥ ఉ॥ ము
రహరభవహర ముకుందమాధవ । కరుణాకరమిచ్ఛా గానవద్వితిమిం
దు ॥ పు ॥ కరిరాజునుబ్రోదితివీ కనక । కన్యపసుతునిగాదితివీ । పరి
పూర్వ కృపచేత పాంచాలికొసగితి వరమరసేయక యక్షయాంబర.
ములు॥ పుర॥ ౧ ॥ యితర మెరుగముశ్రీకృష్ణాని హితమె గోరితిమిశ్రీకృ
ష్ణా । సతతముమీపాద సరసీరుహంబులై గతిగాదలంచుచుమతిమొ
క్కుచుండుము ॥ పుర॥ ౨ ॥ మరిమరిమముబ్రోవనేర్పినమీసరిదైవ
ములు లేరుయేర్పిన గురుతరమంగళ గిరిసరహరికృపగరిమమిచ్ఛలను
గనుగొనుచుండుము॥ పురజనులము ॥ ౩ ॥

అపావేరిరాగం - అటతాళం.

ప్రజల దర్శు.

వాసుదేవ మీకాసజేసెడిపురవాసజనులబ్రోవవే॥ ఉ॥ వ॥ వా
సవార్చితనీవే భావనూనుడవని । దోసిల్లాగ్నినై దొడరిగొలచుచుం
డ॥ యీసమయమునకోటి సూర్యులతోసమంబగునెక్కప్రభది । గా
సమై గనుపట్టెదానికి । గాసిపడి మిముగాంచితిమి శ్రీ॥ వాసు ॥ మో
సపడకనెన్నో । వాసరముబభవ । ధ్వానులమైనారము । యీసరికెన్న
డు యిందుగననివిపర్యాసముగల్గెనిదేసరణివచ్చెనొ॥ యీసమీపము
జేరుచున్నది । యోసరోరుహనేత్రజగదా । వాసమగుదాని గనజాలక
మీసముఖముచు జేరినారము ॥ వాసు ॥ ౧ ॥ యమవంశమునమీరు

శదమలమతితో నుదయించినారయ్యా, కృష్ణయ్యా || బొడువనేమోపే
నుభూతములాగున, చదలనుండివచ్చెస్వామి యెన్నడుగాన || మదెయి
టులదాయంగజేరెను | మాధవామేమేమిజేతుము | సదయుడగుబ్రహ్మదే
వుండో సారపాపుడో | వీతిమోత్రుడో || వాసు || ౨ || మనవిచే
కొనిదయ | మమ్మాదరింపుమా | వనజదళాక్షకృష్ణా || దినకరప్రభలచేది
వినుండిమిముజూడ | ఘనులెవరోవచ్చిరి గనుగోననేరను || జనవినుత
శ్రీమంగళాచల | మనదనరునరహరియొహరియొఘరుడు శ్రీప్రమథా
ధినాథుడో | కాతీకేయుడో కమలవైరియొ || వా || ౩ ||

ప్ర || వ || ఈశ్వరుడో అలవాణీమనోహరుడో | మాత్రాండుడో |
లేక మత్స్యన బెదరింపవచ్చిన పెనుభూతమో యొక పెద్దవెలుగువచ్చె
ను జూడుమా పశ్చవిల్లునియయ్యా ||

ప్ర || సీసం || మాధవశ్రీధర మదనసుందరచంద్ర వదనబింబాధరవా
సుదేవ | భూధరోద్ధరశౌరి పుండరీకదళాక్ష వేదనూపురవేదవేద్యహృ
ద్య | అదినారాయణయఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకపాపహరణ
శరణు | దేవదేవపరేశదీనజమోద్ధారకారణరూపదిక్పాలినుత | కదనవ
రిపంధిదళననాగారిగమన | బుధనుతామ్యతశ్రీకృష్ణ పురుషమూర్తి |
అహహాయిటుచేరవచ్చెనదేమొమాకు | తెలియజెప్పవెహరి లేటతెల్ల
ముగను ||

సంధి || వ || అనిపలికిన మూఢజనులంగంచి సంతసించి సకలవిదుం
డైన యప్సండరీకాక్షుండిట్లనయె ||

కృ || శా || సత్రాజిత్తనువాడు సూర్యునకు దాసత్వంబు జేయంగ
నామిత్రుండొప్పిశమంతమానునినెన్నిన్నానికినామణిం | సత్రాజిత్తు
డు కంఠమండిది ప్రకాశాయత్త దిగ్భాగుడై | మిత్రాకారత వచ్చుచుం
డెమరిమిమిభీతి సైరింపుడీ ||

కృ || వ || సత్రాజిత్తుండు సూర్యునికొరకు తపంబుజేసిన మిత్రుడా
తనికి శ్యమంతకమణిచ్చిన సత్యంతప్రకాశాభిరామంబైన మణితో
వచ్చు సత్రాజిత్తుండుగాని మరియెవరుగారునుండీ వ్రజలారా ||

ప్ర॥ ప॥ అట్లాగాస్వామీ సర్వజ్ఞుడవైననీకనేక వందనంబులు
దేవా॥

సం॥ గీ॥ స్వామివలన నిట్లు సత్రాజితునిరాక । వినినవిప్రవరులుజ
నిప్రసేను । తోడదెల్పవేడ్కతో గృహంబెల్లన । లంకిరింపబడిచి లాల
నమునా॥

ప॥ అష్టహస్తల ప్రత్యుద్ధాన ప్రణామపూర్వకముగా సభావిం
చి వారితో ప్రసేనుండేనుచున్నాడు॥

* ప్రసేనవిప్రసంవాద దర్శు *

శకరాభరణరాగం - ఆదితాళం.

ప్ర॥ ప॥ అన్నలార విన్నారా । కన్నలార గన్నారా ॥ ఉ ॥ ప॥
మాయన్నవచ్చుచున్నారా । ఆనందాన్లువైన ప్రదముగ ॥ అ॥

విప్ర॥ ప॥ శౌరిచేవిన్నారమూ । శామంతామణిహారమూ॥ ఉ ॥ ప॥
భూరికాంతిపూరము దూరముదూరము తోరముగాగని ॥ శౌరి ॥

ప్ర॥ జోహారుజోహరయ్యా । వో హేమామంచివారయ్యా । ఆహావే
గరారయ్యా । అందులకందరు ముందుగ పొందుగ ॥ అన్న ॥ ౧ ॥

విప॥ మూలతవిలాసునీ । మంగళాద్రివాసుని । పానకాలరాయ
నీ । బంధురసత్కృప సెందుముపొందుగ ॥ శౌరి ॥ ౧ ॥

ప్ర॥ మామార్కండేయుని । మనవంశోపాధ్యాయుని । గనివేగ
రారమ్మనీ । గ్రీక్కునజకగ మొక్కుచువిల్పుడు॥ అన్నలారా ॥ ౨ ॥

సంధి కందాథం॥ అంతటసచివులు జనిముని । కెంతయుసంతో
షవాతా యెరిగింపగధీ । మంతుడు మునివరుడవృడు । సంతోషంబెన
గవచ్చె * సరగూననటక ॥ రాజునుషాడ । నరుగుముచ్చటకన్ । గృ
మతో తనశిష్యగణములు సేవింప । హరినామసంకీర్తనముచేయుచును
వేగ ॥ సరగూననటక ॥

సంధి॥ ప॥ ఇట్లు ప్రసేనుండు పౌరోహితామాత్యబంధు బృం
దస్యందన సింధురవాజిభటనటగాయకాది సందోహంబు లిరుగెడలం
బలసిగొల్వ నగరంబు వెలువడి యగ్రజానకభి ముఖంబుగా జనునవన

రంబున భూసురోత్తములు తమలోతమరిట్లని ప్రసంగించుచుండిరి.

౧॥ బా॥ వ॥ ఓ పెద్దయజ్ఞ సోమయాజులుగారు నమస్కారములుగాని నత్రాజిస్తు యూలోకి వచ్చియున్నాడట అమాట మీరేమయినా విన్నారాలేదా॥

౨॥ బా॥ వ॥ ఓ హేమాహేమా పాండరీక యాజులుగారూ నేనయి తేవిన్నానుగాని నిజమనుకొనలేదయా॥

౧॥ బా॥ వ॥ వచ్చినాడవమల్లుభొల్లులందరికి చెప్పుచున్నాడయా॥

౩॥ బా॥ వ॥ తిష్ఠనయజ్ఞి అగ్ని కార్యమీదనున్నాడు॥

అహేమాబలక్షీతులు అడవికి సమిస్తులకొరకు పోయివున్నాడు॥
చయసులగారు యిష్టికార్యమీదనున్నారు తగుపెద్దలు నలుగురు కూడిపోతే బాగావుండునని నేను యోచిస్తున్నాను॥

౧॥ బా॥ వ॥ అప్పుయిప్పుబోక మీరందరినీ బిలుచుకొనిరండి పోదాము యాజులుగారు॥

* మారువారాగం ఆదిత్యశం *

చాప్తాణుల దరువు.

అప్పుయిప్పువోవకరారయా! అవధానులుమీరల్ డేవిషరుహబాంధవుని మదిని వేడిమణిని దెచ్చినాడవ. మికు నా దెన్నగానన్నది మితలేని కనకమిషనమా॥ తన్నుడెవరుగ జననున్నాడమా॥ బాప్తాణులబిల్వితగు వారి నేమించినాడమా॥ ద్రిష్టునిపురి హేమాశు పెద్దకిన్నగ్న సత్రపెత్తనము॥ పొన్నునిదెప్పినారాయణ॥ పాండరీకునీకీర్చనారవ॥ అప్పు॥ ౧॥ దీక్ష చెప్పి ద్వాంసులకవ. దుశ్శౌల్వలు! పరిక్ష చేసిన చెప్పిదిరవ॥ అక్షణంబున విద్యలచే॥ నధికులైనవారలకు॥ లక్షలకొలదిసముక్ములవ॥ దీక్షగులతో జెప్పినారవ॥ అప్పు॥ ౨॥ ముద్దపప్పువండినారవ॥ తేజోవాచారల॥ కొద్దివడ్డనగావిప్పారవ॥ వద్దికతో నప్పడములు॥ వడియములూర గాయలు॥ పెద్దదొప్పల పాయసము పెరుగుచడ్డలూడ్డిప్పారవ॥ అప్పు॥ ౩॥ వీరకాయలు పేర్చినారవ॥ కాకిరకాయల పిండిమిరియము దండిగానవ॥ వారిగపూర్వబూరెలు గారెరిశలామ॥ వడలుకోరికి దీర వడ్డన

కుకొండుభొట్లై వచ్చినాడనుట అప్పు ౪॥ వరుగులాక్షన గావిస్సార
రమా! వొబ్బట్లు నెయ్యి తరుగతిరుగ వడ్డిపారమా సరసునబోవలెవా
రి సత్రాజిత్ నాటకమునడనుట సరహరి పురణజేయుచు మరిమోఖోజనము
సేయూ॥ అప్పు యిప్పు ॥౫॥

సంధి॥ వ॥ అని యనేకవిధంబులుగా బ్రాహ్మణులు దెలుపుకొని
ప్రసేచునింగూర్చుకొని పంచనహవాద్యంబులు మోయి గణికాజనం
బులాడు సత్రాజిత్తునకెదురు నడుచునవసరంబున బ్రాహ్మణులు వికట
వేదంబు చెప్పిరి॥

బ్రా॥ వ॥ ఓరేశిష్యా పనసకొంత జెప్పుకొనరా॥

శి॥ వ॥ యేనుయా ఉపాధ్యాయులవారూ చెప్పగయ్యా॥

బా॥ వ॥ యెలుకాయ ఎవంవేదా గోసాంగ్లాకివె తండు
లాంభక్షయతి చెల్లొబొలిపిచ్చి కేషట్వా ధిర్యానిశ్వాహా తన్నగా
జెప్పవేమిరా॥ శి॥ వ॥ చెప్పుతానుగాని యీనిమున గారెలుచాలా
నాకు వేయిస్తారేదా॥ బ్రా॥ వ॥ వోంతండిపోతా చువుమీన బు
ద్ధియుంచరా॥ శి॥ వ॥ మీరు తిండికే వస్తున్నారని గానవయ్యా॥ బ్రా॥ వ॥
నన్ను మల్లీలంఛావషరా రింధా॥ శి॥ వ॥ నన్నంటె నేననక యూరు
కుంచానిషయవిధ వాగారు॥ బ్రా॥ వ॥ చూచావోయి సుబ్బానిధానులు
వీషుకూ శెకుంతలు॥ శి॥ వ॥ విన్నారయా యజ్ఞావధానులు పరు మొరిగె
మొరుగులూ॥

సంధి॥ వ॥ ఇట్లనినకెదురువచ్చి నమస్కరించిన ప్రసేచుని సత్రా
జిత్తుడనించి కౌగలించి గురువునకు నమస్కరించు క్రమంబెట్లదనిన॥

కం॥ వందనముతాపసేంద్రా వందనము సతానురేంద్ర వరగుణ
సాంద్రా వందనము కీర్తించంద్రా వందనముమునీంద్ర సుజననజరి
నేంద్రా॥ గురువు॥ కం॥ వధిల్లురాజవంద్రా వధిల్లు మహీశ
లేంద్ర వనజా ప్రహితా వధిల్లు సుగుణసాంద్రా వధిల్లు మహా
రుషీంద్ర వందితచరిత్రా॥

సంధి॥ వ॥ దసంతరంబున సత్రాజిత్తు సకలపరివారంబుల బ
హూకరించి తమ్మునిజూచి తనవారల క్షేమంబడిగె నెట్టులనిన॥

* నాటరాగం ఆదితాళం *

సత్రాజిత్తు దరువు.

స॥ తేమమా॥ ద్వారకాపురవాసులూ॥ తేమ॥ ఉ॥ తేమమా॥
మధురపురవాసులు॥ మామకాగమన కాంక్షితులెల్లను॥ తేమమా॥
ప్రేమమీర మనభూమిపాలనజేయు॥ సోమాన్వయముడగు సుగుణోగ్ర
సేనుడు॥ తే॥ ౧॥ రామమీరదిన యేమనుచున్నది॥ భానూమణి యి
పుడేమి శిశువుగనె॥ తే॥ ౨॥ రామకృష్ణులు మనజేమమఃసిభువి॥
ప్రేమమంగళగరి ధాములవలెబోవ॥ తేమమా॥ ౩॥

సంధి॥ వ॥ అనె ప్రసేనుడు తమవారిల యందరితేమంబుకా
వేర్వేర్కడెలిపి సత్రాజిత్తునకుబ్రహ్మకాచననంబుచిన్నవిం చెన్నెట్టిలాన॥

* విభహారాగం ఆదితాళం *

ప్రసేనుని దరువు.

నాణీకూజననమాయె భూతలనాథా యీతరినీ॥ యీతరినీ॥ ప్రీతి
గనీ॥ జేతోభవునకు మాతయనంగను॥ నాణీ॥ సుందరా॥ గీదహ్నుముల
బ్రీ సందకను మిన్నందినవీ॥ అందనవీ॥ సుందావీ॥ సందనందనుని మది
జెందబుట్టివల్లుతోచు॥ నాణి॥ ౧॥ లేమముద్దుమోముకీరు॥ సోము
నితోసమమీనుహినీ॥ ఈన హినీ॥ నీమదిసి॥ ప్రేమకుసద్గుణ ధామతగి
నయది॥ నా॥ ౨॥ రంగుగనుమంగళాద్రి॥ సంగంహితు డుప్పొంగు
చునూ॥ పొంగుచునూ॥ అంగననూ॥ మంగళకరముగ మరిరక్షించగ॥
నాణి॥ ౩॥

సం॥ కం॥ అననిని సత్రాజిత్తుడు॥ కనతమ్మని గొంగలించి తగినవి
ధముగాజనములకెల్లనునివ్వగ॥ దనమనమున భావోసేధనభావ్యముల్॥

ఉ॥ అంతటనందరికాగలసియున్నయు దమ్ముడు మోదమందగా॥
దాంకితమంతరత్నమును దారితకంతమునంబుదాల్చిశ్రీ॥ కాంతుడు
మంగళాద్రిపతి కామితదాయి యటంకుమ్రొక్కిధీ॥ మంతులుతోడ
రాగ నిజమందిరసీమకు జేరెనెట్లనక॥

పంతవరాధి రాగం - అటతాళం.

ప॥ పురముప్రవేశించెను॥ సత్రాజిత్తు సరసూలరావించెను॥ ద్వారక॥ పురముప్రవేశించెను॥ ఉ॥ వరమణీరోచులంబరముదిశలుగప్ప॥ సరసీజమిత్రుని సరణి వెల్లాండగ॥ పరులయాలోకనములెల్లను॥ గురులుదప్పి నిమిలితములై॥ విరియినాపురజనులకెల్లను॥ వేడుకలనొదవించుచునుతా॥ పు॥ కవిగాయకులతోడనుమాగధమిత్ర॥ సువిలాసినులతోడను॥ భువివిపాశ్రీర్వాదపూతులై పురజనముల విరళముగనులా॥ జాతుతలుజల్లగ॥ వివిధహర్యాగముల తగుణులు వేడుకలగొనియాడిజూడగ॥ ధవునకెదురుగ హారతుల్కులనరినియోగింప గనుబట్టగ॥ పురము॥ ౧॥ వరరూర్యములు మోయగా॥ భూసుర వేదరవములువడి మెరయగ॥ పరమభాగవతులుభజనజేయుచురాగా॥ సురలువిమానములజూచి వెరగండగా॥ కిరితురగభటులెల్లవేడుక॥ గదలవారాంగనలుముందర॥ భరతలాస్యములెల్లజేయగ॥ పరమసంతోషమునమీరుచు॥ పుర॥ ౨॥ అరుజన్మతోడుతనుతనకుసరిమనుజులగూడుచుచు॥ ఘనతమంగళగిరి॥ కాంతునిదలచుచు॥ వ్యతలెల్లని॥ వ్యాభులిష్టగొనుచు॥ అనుపమానందంబుచేతను॥ తనగృహంబును దరియబోచు॥ మునుమనుగపుణ్యయువతీ॥ జనములనుజొరుమని వెనుకనిజ॥ మందిరముప్రవేశించెను॥ ౩॥

సంధి॥ ప॥ ఇట్లు నిజగృహంబునంబ్రవేశించి సత్రాజిత్తుండు నిజదేవతామందిరంబున బ్రాహ్మణులచేత నామణిని ప్రతిష్ఠించె॥ సంతనతండంతంపురంబునకేతెంచిసంగనుంగొని లలితాంగి॥ గీ॥ యెదురువద్ది మొక్కై నిండుబింబానన॥ పడతిమోముగాంచి ప్రమదమెనగ॥ గారవింబిపేమ ఘనముగాపరిరంభణాదులను ముదంబొనర్చివల్కె॥

సత్రాజిత్తుదర్శు. జంఘోటి రాగం - ఆదితాళం.

ప॥ నీరజముఖమును నీతోబలిగన॥ కోరికెల్లెను దీరెగదా॥ సారనబంధుని సందర్శనమున॥ ఘోరలోభ పరిహరముగా॥ ఉపపల్లవి॥ శ్రీరమణీయ శమంతకగురుమణి॥ హారముదొరికెగదా ప్రమదా॥ యింతి మనకునికనేమి కొరంత నిరంతరమునుసిరులలరుగదా॥ సంతత

రథహయ సామజభటబలమంతకంత దళమయ్యెగదా॥ నీ॥ ౧॥ సుం
దరికాంచనబృందములిటు కృపామందుననమరెడునందముగా॥ యెం
దరయినన్యపులెనయగుదురెనున॥ కిందుభాగ్యమునకికతరుణీ॥ నీరజ॥ ౨॥
పుత్రీతత్వముపుట్టినమహిమము॥ చిత్రమరయ ప్రియసీవినవే॥ నేత్రోత్స
వమగు నెలతవిమోహన॥ గాత్రకళావళిగన్గెనవే॥ నీరజ॥ ౩॥ మంగళగి
రివర మందిరనరహరి॥ యంగనకెనయగు నహహయిది॥ రంగుగతి
భువన రమణునితోసుఖ॥ సంగతికితగిన సఖవెలది॥ నీరజ॥ ౪॥

సం॥ వ॥ అనంతరంబున నొక్కసుముహూర్తంబున తనకూతునా
మకరణంబొనర్చెన్బ్రెలునిన॥ సంధి కందార్ద్రం॥ పౌరోహితుగగన్యపు
జ్జతిగౌరవమున పూజచేసి కౌతుక మెసగన్॥ కోరికమీరగబాలకు॥ పే
రిడుమని పలుకుటయును ప్రేమనటించన్॥ లేమకు సత్యాభామాయ
టంచుక॥ శ్రీమీరశ్యంగారసీమా సద్గుణధామ॥ రామాలలామకు॥ నా
మాకరణమొసగె ప్రేమనటించక॥ వ॥ ఇట్లుమ్మనీంద్రుండు నామక
రణంబుజేసి యెల్లవారలంగలయంగనుగొని యేమనుచున్నాడు॥ పౌ
రోహితుని గీతం॥ సత్యతేజభాగ్యంబుల సరళిగాంచి నిత్యసౌభాగ్య వై
భవోన్నత్యయగుచు॥ వైత్యమర్దనునకు ముందు తరుణియగును గావు
నను సత్యభామాఖ్యగనియె భువిని॥ తదనంతరంబ పురోహితునికి బ
హుమతులిచ్చిపుచ్చి మరియొక్కదినంబున తమ్మునింగాంచి॥

సత్రాజిత్తుదయ్య - కళ్యాణిరాగం - అటతాళం.

ప॥ తమ్ముడమనకేమికోదువశ్యమంతమిచ్చుకనకమింపొదవ॥ ఉ॥ ప॥ నమ్మ
భాగ్యముదిననాధుక్యపనుగల్గె॥ త॥ యంతోతపముజేసితి॥ నేనుయీశ్వర
మంతమణినిదెచ్చితి॥ యింతంతయనరాని యిహసౌఖ్యమిచ్చితి॥ తం॥ ౧॥
యెట్టివానికైననింతఫలమేర్పడగల్గునేవిత॥ పట్టుకమనపూర్వఫలమిప్పు
డబ్బెను॥ త॥ ౨॥ ధరమంగళగిరినరహరీకృపాదానివచ్చెనేడు॥ అరయ
గ మనపెద్దలందని నిరిగల్గె॥ తమ్ముడ॥

సంధి॥ కందార్ద్రం॥ మణిగొని జయగతివచ్చిన॥ పనికృష్ణుని కెరుకప

రచు భావంబుననే గనుగొనివచ్చెదని త్తరివినయంబుననేగివత్తు వేడుక లిత్తుఁ.

సంధి॥ అని తమ్మునితోపలికి రాజదర్శనంబుకొరకు తగిన కానుకలు గ్రహించి॥

* సంధిదర్శు - శహనా రాగం - జల్వితాళం *

ప॥ సత్రాజితురాల్పించరశత్రుకడకు వెడలివచ్చె॥ఉ॥౪॥ మిత్రీవరులుగొలువగనుతిపాతృడైన కృష్ణుకడకు ॥స॥ ధారుణితనతోటిసములులేరనుచును ధీరమతిఁ పారెపారెకుబ్బితనజన్మసఫల మా యెననుచు ॥స॥౧॥ పారులయాలోకనములు పారెపారెకునలరింపుచు ॥ గారవమున రాజసభకపారవిసయభయములతో ॥ స॥ ౨॥ మానసమున మంగళగిరి పానకాలరాయుడలచి మానుగాను మ్రొక్కులిడుచు మాన్యగతుల మీరు చుండి ॥ సత్రాజి ॥ ౨ ॥

సంధి॥ ౪ ॥ ఇట్లు సత్రాజిత్తుండు గ్రహీతమహారాజు కొల్లవనకు జని యధోచితంబుగా దర్శించి । యమ్మరారి నభినందించి తదనుమతిని గొని కూర్పున్న సమయంబున శ్రీకృష్ణుండు సత్రాజిత్తునిజూచి॥

* శ్రీకృష్ణుకండా ధం. *

సంసారివైననీదుప్రశంసముబహుగాను దనరె చర్చింపగనా ॥ హంసునికడ తపమఘుచి ॥ ధ్వంసముగావించిగొంటి ॥ చనవంటి మణిఁజూపు మీ సభజనమలరన్ ॥ దినదినమును బహుకనకమిచ్చునట ॥ వినుము నీయింటిలో నుచుపదగదుదాని ॥ జనవరునికడనునిది తత్ఫలమనుభవింపుము నీకుమంచిది ॥ గనుక జెప్పితినటుల నీమదిగల్గెనేనియు నట్లజేయుము ॥ అనవంటిమణిఁ॥

కృ॥ ౪॥ అమ్మణిమావద్దనుండుటవలన నీసౌమ్మకు నీకు హానిరాదు ॥ గాన సమ్మతించితివేని యమ్మణినిటనుంచి ప్రత్యహమ్మా ॥ దానిఫలంబు నీవుగొని చనుమా సత్రాజిత్తు॥

సత్రాజిత్తు దర్శు - పున్నాగవరాళిరాగం - ఆదితాళం.

ప॥ యివ్వనేరనయ్యా ॥ అయ్యాయీమణినినే ॥ నివ్వనేరనయ్యా ॥ రవ్వగాదు నేరవికైబహుతప ॥ మవిగ్రధిజేసిబహుమాన మందినమణి ॥ని॥౧॥

కోరిశ్యమంతము దేరిచూడగరాదు. భూరికనకమేహ్రీడ్డు నిచ్చునీమణి॥
యివ్వ ॥ ౨ ॥ అగణితప్రభలచే జగములచెలిగించు । దిగధిపతులకెల్ల ।
దేవీకనరామణి ॥ నివ్వ ॥ ౩ ॥ బలియుడౌ మాపాలి పానకాలాగ్రయుని
కృప! గలిగిమిక్కిలి భువిభునతనొందినమణి॥ నివ్వనే ॥ ౪ ॥

* సత్రాజిత్కృష్ణుల సంవాదం దర్శు. *

సౌకాస్త్రిరాగం - ఆదితాళం.

స॥ చ॥ అరుదుగనీమణి । నందినవాడమి! కడుగ భక్త్యనుటయ్యా!
మేలు! సరసత మికి! లీ నెరపమిలోపాటి! సరసులులేరయ్య!

కృ॥ చ॥ ఒగులదగ్గిరనుండ! నోపదిప్యణిరాజు! కొసగిమనగదయ్యా!
అతడు! పరిపూర్ణదయనీపై బ్రసరింపజేయును! బహుమాటలేలనయ్యా!

స॥ చ॥ వంచేద్రీయములను । వంచింకిఘృతప । మంచితముగజే
యగా! నీకు! సంచితధనమనిసవిత్తుడొసగెతన సహజకాంతులమణిని॥ అ
రుదు॥ ౧॥

కృ॥ చ॥ మరిమరిమణిభోజ! మహారాజుకడమంచి! నీకులమొందగడ
య్యా! గరిమెపుత్రపాత్ర! కళత్రాదుల వృద్ధిగని పేరుగొనవయ్యా॥ ౧ ॥

స॥ చ॥ పలుమారునన్నడుగ । పాటిగాదయ్యనీ! పలికినపలుకులె
ల్ల! నిలువవుమదిజూనే! నివ్వజాలఁజిక్కిరియుడు సాక్షిగను॥ అరుదు॥ ౨॥

కృ॥ చ॥ యెన్నిజెప్పిన వినకున్నా విచ్చటనునీ । చిన్నిబుద్ధులుమాన
వు॥ పన్నగళయనుడౌపానకాలాగ్రయాడెప్పగిది! దలచుచుండెనో॥ ౨ ॥

స॥ చ॥ మేలుకొరకాలోచించిచెప్పితిరి సరేకాని ఫాలపట్టికయంద
జుడు వ్రాయువ్రాలు దప్పదుగావ నామణి నేనిటనుంచజాల॥

సం॥ చ॥ అగపలికి సత్రాజిత్తుండు తనగృహమునకువచ్చి । ప్రసేను
గతో నాలోచించెనందు॥

* సత్రాజిత్తు కందార్థం. *

ఈమణిరాజునకివ్వని! రామునియనుజుండుగోరరామికిగోరెన్! యీ
మణినాథామముల! వేసుంబొసరించువీనినేనీజాలా॥ అతడువీనినడుగ
గమేలా! మాత్రుడగుహరికి! మణియివ్వకున్నను! పైనేమైనాను గానిగా
నిచ్చుక॥ నేనీజాలా॥

స॥ వ॥ ఈమణి తనకిప్పుని హరి యడుగగానే వ్యవని వాదించి వ
ద్విరాడనూయి తమ్ముడా॥

ప్ర॥ వ॥ మందిపని జేసివావయా అన్నా॥

స॥ వ॥ ఇట్లు కొన్నిసంవత్సరములు గడిచినపిదప నొక్కనాడు
అన్ననుజూచి ప్రసేనుండేమనుచున్నాడు॥

ప్ర॥ శా॥ అన్నానేమృగయారోగ వనముకై యాసక్తిచే నేగ
గా నున్నాడని వినిధాత్రుశత్రుములు చెన్నొప్పార నివ్రీమణి॥ కు
న్నంవెల్లెద నిద్రితేమణిచే కొంచుంబ్రమోదంబున॥ పిన్నాణంబ
గు దీనివెల్లునను నేవేటాడెడ రాత్రుల॥

ప్ర॥ వ॥ ఈమణి నాకంతంబున ధరియించి దీనివెల్లున తేమము
గా రేబగండ్లను వేటాడివచ్చెద నిమ్మా లెమ్మా॥

స॥ సీ॥ వేటాడగానేగి వృద్ధులనుతుగూల్చి పొలియడేదశరధభూ
షిభుండు॥ వేటచే శ్రీరామవిభుడు రావణునిచే కులకాంతయగు సీత
గోలుపడడె॥ వేటలాడుచును సద్విజునిశాపంబున మడియడె అలపాం
డుమహిషిభుండు॥ వేటకైజనివంద్రజూటుండుమనుషాధుచే వేటనొం
దడె శిరముబగుల॥ వేటనాటవికలతోటి కూటమరయ॥ పాటిగాదిట
భూపాలవంక్తికెల్ల॥ మాటలికి నేలవేటలుమార్చియింట॥ మేటివై యు
న్న నామది మెత్తుననుజ॥

స॥ వ॥ వేటతమిచేత భూపాలకులు వ్రేటుపడి చేటొంచుటజూడ
లేదా నామాటనన్ని వేటకుబోవుటనీకు పాటిగాదుమానుమాప్రసేనా॥

* ప్రసేనునికందార్థం *

కంధరమున గణిదాలిది బంధురమగు నడవికేగ వనినెద కృపా
సింధుడవై బనుపుభవత్సంధానముచేతవేటాసల్పివచ్చెదను॥ మృగము
లనెల్ల చక్కదెచ్చెదను॥ అల్పముగాని బలములతోడ సంకల్పపూర్వ
ముగాగ గడలి వేటతమి॥ సల్పివచ్చెదను॥

ప్ర॥ వ॥ అల్పముగాని మృగంబులతో వేటసల్పి నామదిసంకల్పం
బీదేరనిత్రరి వచ్చెద నుత్తరువిమ్మా రమ్మా॥

సత్యాజిత్తు సేనుల సంవాదం - దర్శు.

పంతువరాళిరాగం - ఆదితాళం.

స॥ వేటవలదు నేవినుము చెప్పిన మాట నవదేరా బోరా ॥ మాటలే
లమనసాటివారికిది పాటిగాద పోరా ॥ ౧ ॥

ప్ర॥ వలదనిచెప్పిన ఫలమేమికి నేవనికేగెడివాడవీడ అలయకసా
లయక నడవిమృగంబులవిలుకుమాతూజాడా తోడా ॥ ౧ ॥

స॥ అమితమైనయాయాసమేలనివరువలద పోరా బోరా ॥ ఏమ
లమగుశ్యమంతమునుదాల్చి నీనింటనుండగదరా ధీరా ॥ ౨ ॥

ప్ర॥ అవనిభూపతులనడవులకై తరువరుగుటెరుగకున్నావన్నా
భవనావనుక్యపొందుగ వేటకు బోయివత్తునన్నా ॥ ౨ ॥

స॥ అడవికేగి వేటాడువారి నేననియిన్నవాడా జాడా పుడ
మివేటలకు బోయినవారికి పుణ్యమగునెబ్బాడ ॥ ౩ ॥

ప్ర॥ మరిమరివలదగమమతపలికెవవు సరికాదోయన్నా విన్నా
పరులు నగెదరిప్పుని కొరగాదని బల్కకుమోయన్నా ॥ ౩ ॥

స॥ జీవహింసలిటుజేయరాదనుచుజెప్పటవినవలరా పెద్దలు తా
వువిడువవలద హింసారమోధర్కమునినుచువరా ॥ ౪ ॥

ప్ర॥ పరమదయాళువుపానకాలనరహరికృపగనుగొన్నానన్నా
భరముగాదు ముమ్మాటికి వేటకు నరిగివత్తునన్నా ॥ ౪ ॥

సం॥ వ॥ అని యనేకవిధంబుల వలదను గత్రాజిత్తు మెడంబరచి॥

* సంధిదర్శు - నాటకురంజిరాగం - అటతాళం. *

ప॥ వెడతెగాలివివేటప్రసేనుచు॥ ఉ॥ నడలనివెలిజక్కి సమమాగుర్రమునె
క్కి॥ జడుపులేకయ సారెపారెకు వడివడిగపరవల్లుద్రొక్కుచు॥ వెడ
దాటెగానదీనదదుర్గములకొన్న మాటెగా వనిమత్తసావజముల
సూటిగానీటెలనుడియుచును పాటితప్పకవ్యాప్తుచమరీభల్లుకాదుల
బట్టిద్యంచుచు॥ వెడ ॥ ౧ ॥ ఉరులచేకొనియురుతరముగమెగ్గి గరిమ
తోజిగురుకండెలుగొనితగ్గి సరిలేనిమురిపెము సందడింపా ॥ ధర
మృగంబులదృందదృంచగబరగులెట్టుచు గురికొట్టుచు ॥ వెడ ॥ ౨ ॥

విహగముజ్జ్వలతెరపి గానబల్లహనముల్ జొద్దిఘనమృగములదృంచి
సహజకాంతులనుశ్యనుంతము వెలుగ గా॥ బహుధంబుల సరమృగేం
ద్రుని భావమెరుగక కావరంబుగ ॥ వెడ ॥ 3 ॥

సం॥ వ॥ ఇట్లు ప్రసేనుండతి కునూహలంబున వేటలాడుచున్న
సమయంబున॥

సం॥ గీ॥ మించిననమధ్యమున సంచరించుచుండఁ సింహ మొక్కటి
జనుదెంచి చెలగి యశ్వసహితముగ నాప్రసేనుని సంహరించి మించి
మణిగొనిపోవగా మించిగాంచి॥

సం॥ గీ॥ జాంబవంతుడు సింహమున్నే దృంచిమానికముగొనిచు
నుకుమారిత్తోట్ల పయివిలాసపు కందుకరిబనగగ్ధ్విజనియెగుహలో
పలికితాను సంతసమునా॥

సం॥ వ॥ అంత నద్వారకాపురంబున సత్రాజిత్తు ప్రసేనుండు
రామికి మిగుల వగలసెందుచు నిట్లనియె॥

స॥ అనుజురిగె నేటి కయివారు దివసంబులయ్యె నడవి నె
ట్టులయ్యె మోహము॥ ఘనముగానుభవిని మునుండిమరలనా॥ కను
లకెపుడువాడుగానబడును॥

* సత్రాజిత్తుదర్శన - పున్నాగరాగం - అటతాళం. *

ప॥ తమ్ముడు తిరుగనాదరి జేరడయ్యెది॥ త్రముతల్లిడించె దైవమా॥ దైవ
మా॥ ౧ ॥ గ్రీష్మవేటతమకమ్మననాతండుమమ్మరుచేసేమో॥ దైవమా॥
దైవమా॥ వంటరిగాబోవుచు పేమిగులవద్దంట్లెవినదాయెగా॥ దైవమా॥
దైవమా॥ మంటికి రాదాయె నేనేమిసేయుదు॥ దంటబాపితివె దైవమా॥
దైవమా॥ ౨ ॥ వితతశార్దూల ద్విపశ్యదమరిసం॥ తతులచే దగిలెనోదైవ
మా॥ దైవమా॥ రితిదైవ్యసింహతరయు కాసకరభ॥ తతిజేజిక్కె నేమో
దైవమా॥ దైవమా॥ ౩ ॥ తపనుడిద్దినమణిదాల్చెదానికై తలదృంచి
నారేమో దైవమా॥ దైవమా॥ విపరీతమాయెను॥ విశిక్యతమేమందువి
చరింపశక్యమె దైవమా॥ దైవమా॥ 3 ॥ నేటికిరాడిక నేటియాసవా
ని॥ థాటిజాతునులేదో దైవమా॥ దైవమా॥ సాటివారిలానేనీపాటివి

చారము! దాటమోపనైతి దైవమా! దైవమా || ౪ || సరహరి నామది
గురుతెరుంగక యి! త్తరి నెవ్వ జేసెనో దైవమా! దైవమా! దరిలియడ
వికి సోడరుడు జనినవెనక | తరినేవార్తయు దెలియ | దైవమా! దైవ
మా || ౫ ||

* సత్రాజిత్తుప్రార్థన - తేవారం. *

సరస యోగీశ్వరేశా సన్నతామరరమేశా | వరకృపాదృష్టి సూ
పీ వంతయంతయునుచాపి | యసినాదరికిడాసీ యనుజగానంగజేసి |
సరహరీచిత్స్వభావా | సన్నగావంగరావా ||

* పంచామరవృత్తం. *

పురారివంద్యమీపదాబ్జ పూదచేసిలోకమా! దరంబుగాను సృష్టి
జేసెధాతనేతవీత్రిచే! కరంబు నాదరంబుజేసి గావుమట్లగొల్వనే | న
రుండ సంతవాడనింగనంగనంబుజోదరా ||

* సత్రాజిత్తు ద్విపద *

తన్నుడావేటకుదరలుచుండగను | సన్నతింవకనీవు వనవద్దటంచు | మువ్వా
రుబోధించ మూర్ఖించితీవు | నెవ్వదిగనిరావు నేనేమనందు | హాసుండ
రాకార హరిణశూర | హాసుకునూరి హాయమితవిహార | వసుధైక వీర
హావనధిగంభీర | యసమానధీర హాహాయిందు రార | వైరమ్మచేత నీ
వారికిగాని | కారడకిపాలుగాగలిఖించె | బలసియానలువేమిభాగ్యం
బునెందె | ప్రళయమందునతాను బ్రతికియుండెనె | ఒరులు నీమేల్లని
యోర్వంగలేక | సరగున నెవరునింసాధించినారో | ననుజూచి హరిమణి
నాకివ్వుటన్న | మణిసెసంగకి నేనుమరలివచ్చిని | దడవగానతడెమా
తమ్మనిదృంచి | పుడమినన్నణిగొని పోవగమోపు | నిదిసత్యమిక నెవ్వరిట్టి
చెయువులకు | ముదమునెందరుకృష్ణమూర్తియుడక్క | మానసీసుడు
లేనిమర్యాదవాడు | పూసకెగురుదైవములు లేవాడు | కలిగోత్రము
లులేవు గొల్లడితండు | దలపగోవులగావ దగిగట్టివాడు | వావివర్పలులే
క వగతలగూడి | కావరంబున నింతగానుతానడచె ||

సం॥ధి॥ అని సత్రాజిత్తుండు స్వామి నిందజేయు నవసరంబున నే
తత్పట్టణాధీశ్వరుండగు నుగ్రసేనుండు॥

ఉ॥వ॥ రాజులకుచారుల నెడివత్తునుల వలన వ్యవహారంబుల నె
రవేర్పుట కర్తవ్యంబుగాన చారులవిచారింపవలయు చారులబిలుపిం
పుడీ మంత్రీపుంగువులారా॥

మం॥ ఎ॥ మహామందిదయా రాజవల్లభా॥

సం॥ వ॥ ఇట్లు మంతులవలన దెలుపబడి చారులువచ్చు క్రమం
బెట్టులనిన॥

చారులదర్శన - యుం యోటిరాగం - ఆదిచాపు తాళం.

ప॥ చారులమయ్యా ॥ఉ॥ చనుదెంచి నారమయా॥చేరికొలదిరాజేం
ద్యునిమనమిం॥పారగలోకము నరసిదెల్పదగు ॥ చా ॥ ౧ ॥ నరహరిప
దముల నరసిగొల్చిపలు మరుస్తరింపుచును మరిమరివచ్చిన ॥చా॥౨॥

సంధి॥ వ॥ ఇట్లు చారులరుగుదెంచిన॥

మం॥వ॥ తమ దర్శనంబునకు చారులు వచ్చియున్నారయ్యా ధా
రుణీశ్వరా॥

ఉ॥ వ॥ ఓచారులారా

చారులు॥ స్వామి॥

ఉ॥ కం॥ మనపురవరమునగలిగిన జనముల వార్తలువినంగ సమ్మ
తిబుట్టెన్ ॥ గనుకవిసవలతుమిరలు ॥ ఇని తద్వాతలను దెలిసి తడ
యకరండీ॥

ఉ॥ వ॥ మనపురంబునంగలిగిన జనవిసరంబు లెట్టెట్టుల జరింపుచు
న్నారో॥రాష్ట్రంబులెయ్యెవ్యవహారంబులచే నడుచునో అరసిరండీ
చారులారా॥

చా॥వ॥ మహామందిదయా రాజశేఖరా॥

సం॥ వ॥ ఇట్లు చారులరిగి పరివృత్తంబుగా వ్యవహారంబులెల్ల న
రసివచ్చిన॥

ఉ॥ వ॥ ఏమేమి విశేషములు విసవచ్చితిరి చారులారా॥

చా॥ వ॥ పురంబులో వినదరంబుగాని వక సమాచారంబువిని వచ్చినారమయా రాజేంద్రా॥

ఉ॥ వ॥ అదియేమిటిదో వదింపుడీ చారులారా॥

చా॥ శా॥ సత్రాజిత్తమవాని తమ్ముడుమహా సర్వంబుతో వేటకు॥ చిత్రంబైనశమంతమున గళమునం జెల్వొంద నా నేగినం॥ థాత్రీంకృష్ణుడు వానిఁపి మణియుగా దాదెచ్చెనా వింటిమో॥ థాత్రీవల్లభ యింతకంటె వినలేదన్యంబుమీథారుణిన్॥

చా॥ వ॥ సత్రాజిత్త తమ్ముడుగు ప్రసేనుండు శమంతమును తన కంతమ్మన ధరించి వేటతమకమ్మన వనమ్మనకుబోగా వానివధించి యా మణిఁగ్రహించినాడీకృష్ణుండు వీక్షిం నీతిగలదాయన వింటిమోధరా తలేంద్రా॥

ఉ॥ వ॥ అహహ యేమేమి మనపరిపాలనలో నింశమాటబుట్టుచున్నదా కానిమ్మకానిమ్మ॥ అంతకూసర్వరక్షకుండ గుశీకృష్ణుం డేగలడు॥ సం॥ వ॥ అనియుగ్రప్రసేనుండుబలికినపినిరామకృష్ణులు వివర్జితమెంది॥ *రామకృష్ణుల సంవాదం - దేశీయ జంఘాటి రాగం - ఆదితాళం.*

కృ॥ ప॥ అన్నా యింతగానెన్నెనాసత్రాజిత్తుడు॥ అన్నన్న తన మంచిజెప్పినందున నిందజేసెనో॥ యన్నా॥

బ॥ ప॥ అనుజావినుమీ మనజాలమాటలకేమి కనిలేనిందగల్గిన కారణము దెలియబల్కు॥ మనుజా॥

కృ॥ వ॥ అన్నాయానిందనే నెన్నిక సేయకున్నను॥ మన్ననజేసిలోకులున నైస్తుమరే యిన్నేల నోయన్నా॥ ౧ ॥

బ॥ చ॥ అనుజానీవుతన యభివృద్ధిగోరి చెప్పిన॥ పనికినిందజేసెనునన్యణి॥ వనకుగావలెనయో॥ యన్నా॥ ౨ ॥

కృ॥ చ॥ అన్నామనకేమనియున్న మానకలోకులు॥ నన్నేనిందింతురు మణినాదరినున్నదందురో॥ యన్నా॥ ౩ ॥

కృ॥ ద్వి॥ అన్ననాపల్కుల నాలింపవయ్య॥ వన్నుగాత్రెలాసవట్టణంబునను॥ శంకరుండిభద్రైత్య సంతాపించుటకు॥ శాంకరితోజెప్పిచనియున్నవేళ॥ నగజత్రెలాభ్యంగనమున నలుంగు॥ నొగిబొమ్మనాక

బుగబోసి యతనిచే నొక్క | కత్తియొసంగి వాకలిగాదియుండు | మిత్ర
రి లోనికి నెవరిరానీక | యైనమంచిదటంచు నతడట్లయుండు | దనుజు
నివధియించి దగవుమథాళి కొల్వగా కైలాసకుధరంబునకును | చెల్వు
మీరగవచ్చి శివుడులోపలికి | బోవబోవద్దని బోనీకబాలు | డావేళనం
దరనదిమివేయగను | వేటులుబడలేక వెనుకొనిశివుని | తోటిజెప్పును న
దృఢమునుకోప | మావహింపగతిశూలారంబుచేత | జీవంబువోనే
సిశిరమూడజేసి | లోపలి కేగినలోలాక్ష్మి దెలసి | కోపంబుచేలోకకోటు
లనెల్ల | భస్మీకృతంబుగాబడజేతుననిన | విష్ణుయాకలితుడై వేగమశి
వుడు | గజదైత్యులచాలు కంతమందుంచి | గజవిజయగిరించి కలికి
చాలకుని | బ్రతికించెమరలను బిష్ణుపూర్ణాయు | వతనికిచ్చెనుపమ
ధాధివత్సంబు | శివుడిచ్చెవరములు శీఘ్రంబుగాను | దివిజులుశక్తి
దేవతులెల్ల | నాతనికిచ్చిరి యతడాదిపూజ్య | దైతగనుండె నత్తరిజ
గమందు | వైనాయకచతుర్థి వచ్చినజగము | లోననాతనిపూజ లా
నరింపనతడు ||

కృ॥ గీ॥ మోచుకంబులు భక్త్యభోజ్యాదులాది | ముఖ్యవస్తువుల
ర్పించిపూజజేయ | జొక్కికడుపార తామెక్కి వెక్కనమున | రజతగి
రికడకరుగనారాతియతని ||

కృ॥ కం॥ గనిచెంద్రుడునవ్విననా | తనిగర్భము పగిలి భక్తితాన్న
ముధగపై | బెనుకొండలవలెబడగా | పనిచెడియాతండు భూమిపైబడె
నంతక ||

కృ॥ కం॥ తనయండిట్లవుటయువిని | ఘనశోకము మోహముం
దికడునల్లిశశిం | గనిధరలేకుండంగా | ఘనశాపం వివ్వబ్రహ్మగని పా
ర్థింపక ||

కృ॥ కం॥ వృద్ధిక్షయములు గల్గివిశుద్ధమతివైలగుమనుచు సౌరది
బలుకుచుకా | సిద్ధము నీతిధిజంద్రుని | యాధతిగనువారు నిలదనొందుదు
రనినక ||

కృ॥ కం॥ వనజబుడు విఘ్నపతికడ | కనువుగజని యవట భక్తితా

న్నము మగుడం జోపికడుపు పన్నగముల | ననువుగబంధించి తెచ్చి
యంబుకొనగెతా||

కృ॥ గీ॥ వెలయుబృందావనమున నేమెలగుతరిగి | సలలితంబగు గ
ణపతి వనితయందు | పాలుబితికింపఘటములోపలనుచందు||గాంచత
త్ఫలమిప్పుడు | గాననయ్యె||

కృ॥ వ॥ గాన యీనిందనుబాపుటకై | బూని యడవికిబోయివచ్చె
దనిక్కడ జాగ్రతగానుండుమా యగ్రిజా||

సంధి॥ వ॥ అనియన్నతోబలికి తగినవారలంగూడుకొని||

* సంధిదర్శన - పంతవరాళిరాగం - అదితాళం. *

ప॥ అడవికై వెడలివచ్చెను | శ్రీకృష్ణమూర్తి॥ అడవి॥ ఉ॥ వడిగ
వడిగతన వారిగూడుకొని | పుడమిప్రసేననియడుగులరయుచును॥ అ॥
పరమపావనచరితుడు | కామితజన | వరదుడు శుభభరితుడు | సరవిగా
నుతను సర్వజ్ఞుడై | పరివారములకు నెరుకపరచుటకు॥ అ॥ ౧॥ స
జ్జనావనయుతుడు | సకలముకుగురుడై | ముజ్జగమేలువాడు | బొజ్జలోపల
భువనజాలముల | నుజ్జగించి వెలివెలిగించెడిధోర॥ అడ॥ ౨॥ జలజలో
చనుండు | మదయుతరిపుజనవిమోచనుండు | సలలితముగ్ధాజ్జలజబం
ధుడగు లలితరుక్మిణీలలనాపతియపు॥ డడవికై వెడలి॥ ౩॥ వసుదేవ
దేవకీసుతుడు | వివరింపగదా | నసమాస్త్రినకు గురుడు | అసమ విక్రము
డు హరిహాయనుతుడును | నెసగినట్టితననిందబాపుటకు॥ అడ॥ ౪॥
శృంగారసంయుతుడు | మంగళాద్రినృసింహస్వరూపకుండు | సంగరహి
తుడును | సంగవర్జితుడు | గంగాధరనుతఘనపదయుగళుడు॥ అడవి॥ ౫॥

సంధి॥ గీ॥ అచటనచటను నడచిచొప్పరసికొనుచు | ఖచరవాహ
నుదాచుట విజరుడగుచు | ప్రచురమతి కడుదురంబు ప్రజలతోడ | గు
రుతుగనరాకదిరిగెనా కుధరధరుడు॥

సంధి॥ గీ॥ మాను గాతనవారు ప్రసేనుజాడ | ముందుజనిచెల్పగా
నుపూర్వేంచుముఖుడ | మందగమనంబుననువనమధ్యమందు | జెంది
వెడకుచు గనరాకముందుగనెను॥

శక్యపరిజన సంవాదదర్శ్య - శుద్ధకాంభోజి రాగం - అటతాళం

ప॥ చ॥ అక గొ యిడుగోజాడ|అదెయిదెవొరికెనుసదయ గన్గె
నుమీకృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ వదలకగాంచుడీయదనునకుసం|ముదముచేకూరగను॥౧॥

ప॥ చ॥ పాణివిహీననై బడియుండెనశ్వమి|దేనాజూడుముకృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ గానవచ్చెనిదెగా|వానియశ్వము|బూనిగంటిమినేడు॥౨॥

ప॥ చ॥ పటుతరమగునీపటముక్రిందనెవఁగో|బడియుండె నితడే

వా కృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ అటుయిటుబోకరండిటవీక్షిముక్తిఘటియించెగా|బ్రహ్మ॥౩॥

ప॥ చ॥ యేమూలమునవీనికిట్లాటిగలివచ్చెనెరిగింపవయ్యశ్రీకృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ మానుగనటవచ్చిమడియజేసిహరి|మణిఃహరించెనుగా॥ ౪॥

ప॥ చ॥ అట్టిదేవఁణిబట్టిన వీడెట్లు|నడపిమోసమునెందె కృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ మట్టుమీరిగానిమయిలపరచివీడుబట్టుటగట్లుయెనేడు॥౫॥

ప॥ చ॥ మనఁగందడప్పించు | మార్గముగనుపించె | మణిగానరాద

య్యో కృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ మణికొరకైసింహమునుదృంచి యొకవెల్లు|మంటిమణిగ)

హించెను॥౬॥

ప॥ చ॥ భల్లుక మెటుచారే|పరగగానగరాదుపరికింపుమానేడుకృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ ఎల్లేగనుంగొంటివరగుహాదీనిలో|వనవరముండునుగా॥౭॥

ప॥ చ॥ కోనమీరినకొండలోకిజనిమణి|గొనివత్తుమోనేడుకృష్ణ॥

కృ॥ చ॥ బూనహరికృప నేనేగొనివత్తు|గాన మీరిటనుండడీ॥౮॥

కృ॥ గీ॥ మోదమునమీరిలిటగుహాముఖమునందు | జేరియుండు

దుయేజనిశీఘ్రముగను|మీరిమణిగొని మిచ్చులజేరవత్తు| కడకతోడుత

గుహయెల్లగలయవెడకీ॥

కృ॥ ప॥ అప్రవర్గంబులారా మీరీగుహాముఖముండు పోదీవ్రచిత్తు

నై|యేనీగుహలోనికిజని మణిదెచ్చెడిపర్యంతంబిచ్చటనుండడీ॥

సంధిప॥ అనిపలికివారలగుహాముఖంబున నునిచి|వనజాత్రుండై

నకృష్ణుండు తమఃపరిపూర్ణులైన గుహంతరాళంబున జొద్దీయక్కడనొక్క చాలితొల్లెపై విలసంతంబుగా వ్రేలంగట్టిన మణిగనె సంతట యొక దాదిచాలికతోల్లెయూని యటబాడె నెట్లనిన॥

* దాదిదర్శు మూవారి గాగం - అపితాళం. *

ప॥ ఈమణిని దేచాలా! మణినింపగజూడవదేలా॥ ఉ॥ కామితఫల ముగలుగగజేయును! సోమహర్షిగ్రభామహితంబగు॥ యీ॥ ౨०॥ దనమేలనేనుదటావ॥ మోచ మొందవే పక్షి! కవిప్రసేనుఁహరిహింసిం పగపాధింబభవజ్జనకుడుదెచ్చెను॥ యీమణి॥ ౧॥ చెలగుచుమణికై జూడుచూచి చెలగి చెలంగుచునాడు॥ కలికినీకెఁటలుకుండుకంబుక్రియ! వెలయగతోల్లెకు వ్రేలంగల్లెను॥ యీమ॥ ౨॥ ఆలజడి బడకే చెలి యానీ! నాడుకొనవెయింపొలయా! బలవంతుండగుజా! బలవంతుడిట! న లినలోచనానన్నుంచెనుగదె॥ యీమ॥ ౩॥ పలుకులు వినవేటికి! నీ! కలుకలేతేపూములికి! మొలకనగవుతో! మురిహుచునరహరి! గలసియ లరెదవు! కళవళ మేటికి! యీమణి॥ ౪॥

* దాదిదర్శు - పున్నాగరాగం - అపితాళం. *

ప॥ అడలకెచాలనీమదింతానలుగగనేల॥ ఉ॥ అడలనీక నిన్నా డించుచునుచునీ! కడనన్నుంచెగదె! కలికినీకనకుడు॥ అడల! మదిలోననా డునీకెమటశ్యమంతముజూడు! బడిబడిమీతంబ్రిభల్లూకమహారాజువి డువకనేడెంతో వేడుకజూచునే॥ డడలకే॥ ౧॥ పంతమిదేలె యీవేళ! యీరంతునీకేలే! సంతసముననుశ్యమంతముజూచుచు! మంతనముననీ! మదిదింతలనుడిపి॥ అ॥ ౨॥ కనకాంగిరావేనీ! తోనాడు! కాంతగూ డవేకినుకేతెమంగళగిరివరుకరుణనే! మనిజెప్పుచునునీ! యంతరంగము గంద! నడలకే॥ ౩॥

* సంధిదర్శు - శహనారాగం - అపితాళం. *

ప॥ నందసుతుండానందుడై మహా! నగము బలముజొచ్చేన్ హెచ్చె॥ ఉ॥ బృందారకవందితపదకమలుండించిరావరుం! డిభరా ట్పులుడు॥ నలిననయనుడా! నతదేహుండైనడదెలుచరాగా! బాగా!

జలజాతాయతలోజనయగుచలజాంబవతిహోలికపైనుండిగనినంద॥ ౧॥
సదయుడుతననుదిముగమునొందనటదాని॥ గదియరాగావేగినుదతివడ్డ
నున్నదాదిడెందము॥ బెవరిబెవరసాగె॥ వాగె॥ నంద॥ ౨॥ పతిత
పావనుడు మంగళగిరిహరిబలముదెలియలేక॥ కినుకమతిచేతనుదాని
దాదిభయపడిమరిమొరలిడెగనగావినగా॥ న॥ దత॥ ౩॥

సంధి॥వ॥ అంతసద్దాదిమొరయాలించి కినుకమదిగీలించి బలవం
తుండమున జాంబవంతుండు॥

జాం॥వ॥ ఛీఛీ యెవడవురానీవుమనిగొనిపోవుటకైజనుడెందితివటరానిలు
నిల్వరా॥

* జాంబవంతుని మత్తకోకిలావృత్తం. *

ఓరిమానః మూఢనీచిటుమొంపశక్తుడవేనని॥ చారుశౌర్యమునిల్పుమి
క్కడకాంబవంతుడనైననంజేరవచ్చునెయెంశవారికి శీఘ్రమేనుగెల్పు
నిస్సారమానవకోటి యుద్ధముసల్పనెంతటివారురా॥

శ్రీకృష్ణుని మత్తకోకిల.

పారుపోతులు చాటిగాదిక భల్లుకాథమనీవునవ్॥ మారుకొంటకు
నా నెనిగతి మాయమాటలబేరెదా॥ సారహీనుడవైననీచిజాలు దేనను
మొంపవాగ్ధీరతకదగదురనాడకుద్యంతునాహవమందుకా॥

జాం॥ద్వి॥ ఓరోరి కుమతినీవొకమానిసుడవె॥ నూరేమిపేరేమి॥
యునికిపట్టెచటదోరవృత్తినినాదునుతగ్యహంబునకు॥ చేరిమానిమును
చేవట్టెతనునెజిక్కిరివిక నెందుజేరంగగలవు॥ నిక్కముగానిన్ను నిక్కడ
దృఢుతు॥ చక్కగానిలుమోలసాగిపోనివను॥ నెక్కడడాగెను యెయ్యె
దిదిక్కు॥ జలధిలోజేరినచేరిపట్టెదనుకులగిరిమైనికుకొన్ననేవిడువ॥ బ
లమునభువికిందుబారినిగొనును॥ బలున్మకేసరివైచబరిమార్చివేతునర
యవియుడవైన సంతకుజేర్తు॥ పరశుచాల్పిననుభంగించిపుత్తు॥ శర
ధిబంధింపక జాలినమెద్దుభరమగుహలముచేపట్టినవిడువ॥ యిలప్రియ
న్లుడనంచు నెంచినవేత్తు॥ కలికిచేష్టలుజూపకదలచెదనెనిలుతువే నా
ముందునీరదాకార॥ విలయాంతకునివంటినికమయుతుడ॥ నీబలంబది

యెంతనీకులమెంత! నీబవరంబెంతనీజయంబెంత! నీపారువంబెంతవీక్షలమెంత! యీపట్లనాలోడనెదురంగగలవే॥

కృ॥ ద్వి॥ పెక్కులుప్రేలుఁబియమగుటర! నక్కయు కరియు గానగసరియానె! అక్కజంబుగ సింగమగునెతోడేలు! బక్కసింగమ బట్టిభంగించినట్లు! నన్నమోర్వగతెవుననుదలంచిత్రే! యెన్నగానీ వెంతయిస్సిరోవోర! గిరివరంబులువచ్చుగెలువంగగలవె గిరివరాధమ పొమ్మగెలువనీతరమ! భీతమ్మగంబులబెదంగించినట్లు! నాలోడబోరదోస గవరనీవు! యేలకల్పాంతాగ్నినేసంచూరింతు! చాలుచాలికబలక జాలవుపొమ్మ! కాలుదైననుమమ్మగదయ గాదరమ! పోలింపనాసాటి బోలుదేనీవు! యెదురుతన్నెగిపోరెయ్యడనైన! గదసీనిజయమగు గదశూరులకును! కుతలమంతయునిండికొనియుండినట్టి! వితతపారుమలమీదెరుగవామమ్మ!

సంధి॥ వ॥ అనిపలికెనగ్రీకృష్ణుని పలుకులువిని దండతాడితంబైన భుజంగంబుభంగి ప్రదీప్తాగ్నివలె కోపానలజ్వాలాభీల లోచనంబై జొంబవంతుండు॥

* సంధి దర్శన - దేవగాంధారిరాగం - ఆదితాళం. *

సమరమొనర్పిరిగా! గిరివరుడుకృష్ణుడు ॥ సమర ॥ తమయిరువురి యార్భటులకు గిరిగుహ! తటాల్ చిటేల్ ఘెటిల్లనుచును! మెరయగ! స॥ కరీకరిబోరుచిధిని! వనమునను! హరీహరిజేరుకరణీ! కరకరిరెరువురుకరి నాశ్రుచ్ఛలు! బరపినతలకొనిభగాల్ భగీయన॥ స ॥ ౧ ॥ పారుపోక్తుల దరమి! సరాసరి! నిరువురుబోరుకలిమి! భారమనకనిరుప్రక్కలగొని! చేరికొనునెడల! శబాప్సరీలను ॥ సహ ॥ ౨ ॥ బాహుబలమువెలను! నరహరినిగలసితన! పాహసంబుతెలియ! మోహరించియొక్కని! కొకరుజయ సమ్మోహమొప్పునగముబగులదగులుచు! స ॥ ౩ ॥ సమముగ బోరుడువె! నీవునా! సరణికితగువాడవె! సమముగామంగళాద్రి! నరహరి! చరణమానయముజెర్పెదననుచును ॥ సమరమొన ॥ ౪ ॥

* యిరువురిసంవాదదర్శు - సౌరాష్ట్రరాగం - అటతాళం *
జాం॥ చ॥ నాపోటు జూడరా । నలినాక్షయిదియని । నేపథ్య
చు పురుషోత్తమా॥

కృ॥ధ॥ యీపల్లనాపోటు జూపితిడినిబావుముఖభల్లూకమా॥ ౧॥
జాం॥చ॥ యిద గోగానాచేతి విదురసమానమా ప్రదరము పురు
షోత్తమా॥

కృ॥ద॥ అదరకుదాని నేవిదలిందితిదెనిం॥ నదరకుభల్లూకమా॥ ౨॥
జాం॥చ॥ వెరువక నాచేతివరిఘమేసితిదీనబరువకు పురుషోత్తమా॥

కృ॥ద॥ పరిఘమునడుమనువిరిగిపోయెమాదరి రాక భల్లూకమా॥ ౩॥
జాం॥చ॥ ముదముననాచేతిగదవచ్చెనిలువుముఖవరక పురుషోత్తమా॥

కృ॥ద॥ గదయేదానిబోయె॥ గానరాదుజూడగద రాభల్లూకమా॥ ౪॥
జాం॥చ॥ వాలాయముగబిండివాలమేసితిదీన॥ వారింపుపురుషోత్తమా॥

కృ॥ద॥ మేలుభళాభయమేలనల్లదియముని॥ పాలాయెభల్లూకమా॥ ౫॥
జాం॥చ॥ ఉద్ధతిపైనుద్ధతి నేసితిముద్గరముపురుషోత్తమా॥

కృ॥ద॥ సద్ధతిజేందెసిముద్గరాయుధముచదలంచుభల్లూకమా॥ ౬॥
జాం॥చ॥ వాయువ్యాస్త్రమునీపైబడగ నేసితి॥ చారకుపురుషోత్తమా॥

కృ॥ద॥ బాయక దానిపై వార్వత శుగమేసిబాపితిభల్లూకమా॥ ౭॥
జాం॥చ॥ అగ్నేయాస్త్రంబిదె నడరించితిని తుమహాగ్నిగనుపురు
షోత్తమా॥

కృ॥చ॥ అగ్నిబాణమువారుణాస్త్రముచేజెల్లె నదరకు భల్లూకమా॥ ౮॥
జాం॥చ॥ నాగాస్త్రమిదెజూడు నగముపాములనిండు నరవీరపురు
షోత్తమా॥

కృ॥చ॥ నాగరుదాస్త్రముననాగాస్త్రమిదెచేడె॥ నతివేగభల్లూకమా॥ ౯॥
జాం॥చ॥ క్రమముననీపైసంతమసాస్త్రమువచ్చెగాచుకొపురుషో
త్తమా॥

కృ॥ద॥ అమితమా సూర్యబాణాహతమయ్యె నర॥ హరికృపభల్లు
కమా॥ ౧౦॥

* సంధిదర్శ - మారువారాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ దుర మొనరించిరిగిరివరకృష్ణులు॥ గిరిగుహంతరమున॥ ఉ॥ మె
రసియిరువదెగమిడివసంబులు॥ సరిగదాహుబలమరుదైజాపగాదు॥
అడిదములునుతరులనిపోవసం॥ దదులుజెలంగగనూ॥ బెడిదములగునని
పినుదివియకబలుబితుగులవదువునబడియెతుముప్పుల॥ దు॥ ౧ ॥ ర
ణజయకాంక్షలనొకకనికొక్కరు॥ వెనకదీయబోక॥ మునుకొని తాకుచు
మోహరించుచుమోఘులులునై॥ ముదమనబెనగుచు॥ దు॥ ౨ ॥
పరమదయాళువు॥ మంగళగిరిసర॥ హరిశ్రీకృష్ణనామరుగెరుగక నభిమాని
మువీడకను॥ కరమరుదుగదలకడచితాకుచుచు॥ దుర॥ ౩ ॥

* సంధిదర్శ - రేగుప్తిరాగం - అటతాళం. *

ప॥ మల్లయద్ధముజేసిరి॥ శ్రీకృష్ణుడు॥ భల్లుకుడునాదాసిరి॥ ఉ॥ మ
ల్లజరచి చోర్వల్లికలనుబట్టి॥ యల్లాసములను భాసిల్లుచు పొల్లుచు॥ మ॥
వల్లెయని మొనసీ॥ వారిరువులు॥ బెల్లురుకులగలసీ॥ వల్లడములదట్టి॥ దల్ల
డింపగజాట్టి॥ తల్లడింపకతమతలలుక్రిందుగజేసి॥ మ॥ ౧ ॥ మ॥ పైముష్టి
మోగినహరిశ్రీ॥ మునుదిక్కులకుదగి॥ స్పష్టముగనృసింహ స్వరూపుడౌ
కృష్ణు॥ ముష్టిదాకిసంపూర్ణశ్రీమముమొంద॥ మల్ల॥ ౨ ॥

సం॥ వ॥ ఇల్లనేకవిధంబుల శ్రీకృష్ణునితో భల్లుకపతిరణంబుచేసి
తత్ప్రహారంబులశృంఠతీక్షణంబుగాతాకినమెకలెల్లపిండిపిండియై॥ తె
లివిదెచ్చుకొని॥ తన్నింతమెవ్వగుద్దినవాడు నరుండుగాడు తనపాలి
టి శ్రీహరి గాబోలు॥ గాకున్ననరుండింతమెప్పించునాయని వివేకంబు
గలిగి॥ రామావతారకథదలంచి జాంబవంతుండు స్తుతించె నెల్లనిన॥

* జాంబవంతునిప్రాధానదర్శ - పున్నాగరాగం - అటతాళం. *

ప॥ రక్షించురక్షించుమీ॥ రామయ్యనను॥ ఉ॥ రక్షించురక్షించు
దీక్షబూనివాడైకక్షగట్టకనుపేక్షజేయకను॥ రక్షిం॥ అక్షయనామచు
న॥ గొకసం॥ హరి నేలినవీరన॥ అక్షిణపరమ కటాక్షవిత్తేపసం॥ రక్షితగ
మాధ్యతుషవీరేనకా॥ రక్షింపు॥ ౧ ॥ కరిదిగానినాడవువక్రమునమ॥
కరిద్దంబినాడవు॥ వరుసగనేసేయువిరసమునిమది॥ పరుసమునకని సు

రసతజాపిది రక్షింపు ॥ ౨ ॥ నన్నునేలినవాడవు రామా యనుచున్న
వారలగాతువు సన్నగానుదనుజ సంఘముదుఃఖియూపన్నరక్షకుడవై
ప్రబలియేలితంస్తు రక్షింపు ॥ ౩ ॥ జలధబంధిందితవీ గావణుతల లిల
వ్రాలగూర్చివీ బెలుచనలంకఃభీషణుచకునిద్వి బలసిసీతతో పుష్పక
మెక్కితివిమున్ను ॥ రక్షింతు ॥ ౪ ॥ సాకేతపురమునను గాజ్యమునెం
దిసకలమునేలితివీ గాకాసురునిగాదిఘనకీర్తిగనివావు సీసునతులజేసు
నేమంగళాదీశ ॥ రక్షింపు ॥ ౫ ॥

జాం॥ ఉ॥ దేవదివౌకసుల్కునులు దిక్పతులూర్వులు రాక్షసాళుగ్గ
భావములందు నీదువిభవంబుగ్రహింపగజాలకున్నెడకా తావకసత్వ
సారమును తార్కొ జేర్కొననెంతవాడనం గావగబుట్టు దాశరథిగా
మదిదోచెఁ జంబుజెప్పవే॥

జాం॥ ౧॥ ఏమి యీవింత స్వామీ! నన్నంతనొవ్వగ్రుద్దినవారలీ
ధారుణిగలరాగాననివునరుడవు గావునాపాలిటి జానకీరుడవని దోచె
నదేమో నీవెవ్వరోకటాక్షింపుమా స్వామీ॥

సం॥ ౧॥ అనినవినిభక్తవత్సలుండైన వుండరికాఁముండాతని దేహా
గ్రహంబు నివారించుకొరకు తనహస్తంబున నతనిమేనంతయునివిరి
యిట్లనియె॥

కృ॥ ౧॥ రామావతారమునసం గ్రామంబునదేవకతృప్తింఁడించె
యశ్రీమీరసీతగొనినిజా ధామముజేందితినినేయదాగ్ధముచినుమా॥

కృ॥ ౨॥ రామస్వరూపమున రావణునివధించి సీతనుకూడి సాకే
తపురమందువిఖ్యాతి పడకొండువేలసంవత్సరంబులు రాజ్యంబొనర్చి
నవాడనేనేగాదాభల్లుకేశ్వరా మరియు నయ్యవతారంబున నీకొ
సంగిన వరంబు ఫలంబునేడనుభవించితి నీమమోభీష్టంబుదీ రెగదా॥

* కృష్ణజాంబవంతులసంవాద సీసం *

భల్లుకేశ్వరవిను పరిపాటివివరింతు మున్నున త్రాజిత్తు మూర్ఖుడగు
చు! ఈమణిమాచేత నిష్టుగాబడెనని తామసుండైతాను తగనింద
మామీదని డెదానిమాన్పుటకైవచ్చి నీసుహజ్జోచ్చితినేర్పుమీర ॥ గ్ర

హించితి నిన్ననుగ్రహంబునగోరు వరమొసంగెదనీకుపరమపుణ్య! అని
ననంజలిగావింది వనజనయను! తరణకమలంబులకునుసాష్టాంగమెరిగి,
వినుతిగావించి దేవనావిన్నపంబు నవధరింపుడటంచునయ్యుద్రిచుడు॥

జా॥గీ॥ ఎల్లసుఖములబడసితి నుల్లమంచు॥ నెల్లవేరొక్కోర్కినా
కొనగుమయ్య! నవ్యయంబైన వైకుంఠనగరవదవిదివ్యసన్నిధి దయచే
సిదేవదేవ॥

* జాంబవంతునిదర్శన - శృంగారాగం - అదితాశం. *

ప॥ మోపమాయెనయ్యానీవును॥ దాశరథివెయ్యా॥ ౬॥ నీస
రిదైవము నేగనకృపగైచేసిబ్రోవుచుయ్యా॥ రామయ్యా॥ మో॥ మాన
జమాతృడవు॥ నీ॥ నేమారుకొంటినేతడవు॥ బూనిముందునిన్నేపుట్టినది
మొదలు॥ పూజింతుగదయ్యా॥ రామయ్యా॥ మో॥ ౧॥ వాసవార్చితుడవు॥
రణవిధ్వస్తరాక్షసుడవు॥ నీసమానులను॥ నేలగానక॥ గాసికొంటిన
య్యా॥ రామయ్యా॥ మో॥ ౨॥ పరిమపావనుండవు॥ పరుండవు॥ పంక
జనేతృడవు॥ అరమరసేయక ఆదరింపు శ్రీకర రవికుల తిలకా॥ రామ
య్యా॥ మో॥ ౩॥ ఆతఃశరణ్యుండవు॥ జగదా॥ ధారకాణిండువు॥ మా
ర్తండు॥ తేజానీమహిమతెలియలేక॥ ధూర్జుడనైతినయ్యా॥ రామయ్యా॥
మో॥ ౪॥ అపరాధినిదేవనన్నుసత్కృపచేతనుబ్రోవా॥ నిపుణుండవునీ
పు॥ గ్రహించితిన్ను॥ కృపచేతను॥ శరీరినియ॥ రామయ్యా॥ మో॥ ౫॥

సంధి॥ ౧॥ అనియనేకవిధంబుల బ్రస్తుతించి నమస్కరించి! మణిని
జాంబవతీకన్యకామణినింగొనివచ్చిహరిపాదాతికమందుంచుకొనియు
జాంబవంతుండిట్లనియె॥

* జాంబవంతునిరెట్టింపుదర్శన - శృంగారాగం - అదితాశం. *

ప॥ సుతనిచ్చెద సమృతిగైకొనుమీ॥ వితగాదికనిన్నేడెదా బాడె
దా॥ సుత॥ నతిజేసెనానుతిగైకొనియె॥ గతిగాచెదోనీమతిసీరతిని॥ సు॥
౧॥ మణినిదేగా॥ మముగావుతగ॥ అణిమాదికసి॥ ధ్యుశ్వర్యగదా॥ సు॥
౨॥ ననుబ్రోవకయన్నను న్యాయమా॥ వనజాక్షదయా॥ వనధీశిం
దే॥ సు॥ ౩॥ పలుమారునునీ॥ పదభజనమెగాని॥ దలచగనరలేనిజా
సుదానంటిగని॥ సు॥ ౪॥ జూడగానేకాని॥ వాడనావేడనా॥ తో

తోడునీడగనా! తోడబల్కునరహరి! సు ॥ ౫ ॥

జాం॥ వ॥ మణియు నీకన్యకామణియు । గ్రహించినీమనముననను
గ్రహించుమా శ్రీకృష్ణా॥

సం॥ ధి వ॥ అంతట శ్రీకృష్ణుండు మణియునుం గన్యకామణియు
నుం బ్రతిగ్రహించి గుహవెడలి ద్వారకాభిముఖుండై జనుడెంచుచుం
డె నంతకుమున్ను॥

సం॥ క॥ అంత గుహముఖమనయదు । సంతతిపదిరెండు తిథులు
జనుదాకా శ్రీకాంతుడురామికితమమది దింతా కాంతాత్ములగుచు
చేరిరిపురమున్॥

సం॥ వ॥ అచ్చటనున్న దేవకీ వసుదేవులకు నుగ్రసేనునకు గుహ
బొద్ది కృష్ణుడురాడుజిక్కెనని చెప్పినవారును నాహ్లాదంబులు విడచి
చింతాకులమానసులై విలపించుచు చండికాలయంబునకుంజని వేడుచు
న్నసమయంబున నందు రుక్మిణీదేవి ప్రార్థించె నెట్లని॥

రుక్మిణీదేవి దర్శన - శహనారాగం - ఆదితాళం.

ప॥ చండికనాకేమి సెలవుదయచేసేవచ్చు॥ ఉ॥ ఘండరికాడురా
కొండజేరాదాయె॥ చం॥ అసమానబలుడురా తనవైవాహికము
నా పసమీరగనుశిశుపాలాచులగొట్టెనచ్చు॥ చం॥ ౧॥ ఘటనాఘ
టనముసంఘటనామొనర్చుశౌరీ చటులపరాక్రముడే॥ కుటిలనిచేజి
క్కెనొ॥ చండిక॥ ౨॥ పూతనాదిరాతన॥ వ్రాతమడంచెనచ్చు॥
యీతరివిభుడెందు॥ చేతరాదాయెనచ్చు॥ చండిక॥ ౩॥ అండజవా
హనునాదండజేర్చువేమచ్చు॥ చండివానివదలి నేనుండజాలమొక్కొచ్చు॥
చం॥ ౪॥ భండనభీముడు వే॥ దండవరదుడుప్ర॥ చండనరహరినినా॥
దండకుజేర్చవచ్చు॥ చండిక॥ ౫॥

రుక్మిణీ తే వా రం.

నామొరాలింపవచ్చు॥ నన్నునున్నంపవచ్చు॥ సామజవరదుడచ్చు॥
స్వామినన్గర్వవచ్చు॥ భామపల్కవుగదచ్చు॥ భక్తినిస్సెల్పెదచ్చు॥ కా
మితార్థంబులిచ్చు॥ కామసంహారునికొచ్చు॥

* పంచచామరవృత్తం. *

పరాకుశాయపాటిగాదు పార్వతీశ్వరియ్యడం! బరాబరుల్ చలం
గనీదుపాదముల్ దలంచెదన్! నిరాకరించకన్మనీదుఃస్వనామమెన్నిటన్!
మురారియేలరాడె యోపురాసురారిభామినీ॥

రు॥ వ॥ పరాత్పరీ! మురారినిమాకనులజాపితివేని! సరాసరిని నీకొ
రకు జాతరజేసెదమమ్మా! పురారిగృహిణీ॥

సం॥ వ॥ అని దేవకీవసుదేవాడులును రుక్మిణియును చింతచేవేళు
చున్నసమయంబున దాసకల్పవల్లియగు కుమారునితల్లియిట్లనియె॥

చం॥ ఉ॥ అన్యులుతల్లడిల్లగ భయంకరుడై రిపులన్ జయించియి
న్మోన్యముదంబుతోనవమమోజనిభాకృతిబూని శౌరితా! కన్యతోశ్వ
మంతమణి కాంతులతో యదవంశపుణ్యరా! జన్మడు కృష్ణుడిప్పుడరు
దెంచు నిజంబు నిజంబు నమ్మడి॥

* చండికదర్శన - ఆరభిరాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ చనుదెంచునదెచూడరే! శ్రీకృష్ణమూర్తి॥ చ॥ చనువుమీర
జాంబవతీకన్యా! మణితోమణితోఘృణులవెలగుచును॥ చ॥ వనజనాభు
డడుగో! దాసకదంబ! వనజాపుడడుగో! వనరుహనేత్రుడు! దనుజాం
తకుడును! ఘననిభదేహుడు! గనుగొనిమొక్కరే! చ॥ ౧॥ దాసహృ
దయవాసుడు! కామితఫల! దాయశ్రీశ్రీనివాసుడు! భాసమానుడు
ను! భావజనకుడు! భూసురపాలుడు! భవనావరణుడు॥ చ॥ ౨॥ రం
గుమీరంగను! మంగళగిరి! సంగరహీతుని! పొంగుచుదలచుచు! సూని
మొక్కుచును! అంగజనకుండల్లదెబ్బాడరే! చ॥ ౩॥

* సంధిదర్శన - హిందుస్తానీరాగం - జల్వతాళం. *

ప॥ బాలకృష్ణుండడుగోవచ్చెన్! చాలికమణితోడన్! ఆలోలాడి
తోగూడన్! నీలమణిద్యతులతోడ నింపాదవంగన్! బా॥ వనజనాభుం
డడుగోవచ్చెన్! గనరేమీరలెల్లన్! అఘనునిచక్కదనమున్! సనకస
నందాదులెల్ల! సన్నుతీసేయన్! బా॥ ౧॥ కనకపీతాంబరధారి! కా
స్తుభమణిహారి! శ్రీ! కపటనాటకకారి! విసేతనుతావాహనుడైవేగ
మెవచ్చెన్! బా॥ ౨॥ మంగళగిరినాథమహిమ! అంగనకునుదెల్పి! శ్రీ

రంగజిరకుదెచ్చి| శృంగారంచెల్ల వెయి| భంగులగొనియాడి| బా|| ౩||

సం|| వ|| ఇట్లు సర్వజనానందకరంబుగా కృష్ణుండు పురంబునకువచ్చి యొక శుభలగ్నంబునకా బుణ్యదినంబున జాంబవతీంబరిగిహించి రాజసభకు సత్రాజిత్తును విలిపించి||

* కృష్ణుడర్చు - సురటరాగం - ఆదితాళం.*

ప|| కారణములేనిదండజేసితివీ| మామీదనీవ| కారణముకోరిధమునకుదాసితివీ || ఉ || మారుగానక ప్రసేనుడుమణితోఁ ఘోరవనములో గ్రుచ్చులగనొక| దారియతనిజంపిసింహమొక్కటి| శూరతనుదారతను మణిగొనె || కారణ || అంతట నెకభల్లుకంబుజనుడెంచీ|సింహమునువధించి|సంతసమున మణిగొనుడునుమేలెంచీ||వంతజనములెవరికిజొరరానిగుహాంతరంబునజొచ్చిగుతుతోట్లెక్క| మంతమణిగొట్టియుండె నేనట|గాంతారమంతయునువెదకితిని || కార || ౧ || నాతోడ వచ్చియున్నజనమ్ములను|గుహముఖమ్మునను| చేతోమునముననుంచి యొక్కడను| భీతమయినగుహజొచ్చియామణి జేతనందువేళభల్లుకేశ్వరుడాతతధ్వనులదొంగొననునే| నాతనితో కూతలిడబోరితిని || కార || ౨ || నా పోటులకునిలవజాలకతడు|ననుడెలసినుతింపగ|దాపోపశమనజేయగా నబడు|రూపవంతమగు పాపనుమణియును|దాపుజేరియిచ్చెసంతసింపుచు|నాపరావరుడునరహరిసత్కృపనాపయిందా|పుసేయవచ్చితి || కారణము || ౩ ||

స|| వ|| ఈడుగానియడవికిబోయి| జాడజాడలను ప్రసేచుని జాడదెలసి| యెందునకాజాడగూడనిగుహాంతరంబుజొచ్చి| అచ్చటజాడగా మణిక్యమునుగాంచి హరింపదలందిన|నేడనుండియొక్క వెలుగుటంటువచ్చి నాతోడబోరె|సంతపోడిమిచెడగ్రుద్దితిని|నాభల్లుకంబుననుగూడి పోరలేక భయంబందితనకూతును యామణిని నాకు గానుకగానిచ్చెదెచ్చితినిదె నీమణిని పుచ్చుకొనుమా సత్రాజిత్త||

సం|| వ|| అనిన విని మణినిగొని సత్రాజిత్తుండు విన్నంబోయి ఖిన్నుండై తనయింటికింజని తనప్రియసఖితో నేమనుచున్నాడు||

* సత్రాజిత్తుదర్శు - పున్నాగరాగం - అటతాళం. *

ప॥ యెంతమోసమామెనే । యింతీలలామ॥ ఉ॥ కంతుగుతునిమ
నసించైనదెలియక । పంతగించిశౌరిపాపుడంటినిబుద్ధి॥ కెంత॥ అంత
రంబుదెలియకా॥ తమ్మనివలనిచింతదోయజాలక । చెంతజేరగనుశ్య
మంతమిమ్మనిలక్ష్మి । కాంతుడడుగనింతగాండజేసితి॥ నెం॥ ౧॥ పా
పాత్తులగువారలుపద్మాక్షునొకపరిదలించియఘములుబాపజాలగనో
పు॥ పతితపావనుడెక్కత॥ పాపుడనుచు మదిభావించితినిబుద్ధి॥ కె॥ ౨॥
అగ్ధలోభుడనైతినిశ్యమంతమస్తద్ధమెసగనైకనీ॥ వర్ధితకామాదివర్గయ
తుడహరినీ॥ పార్ధింపనేరని॥ పరమమూర్ఖుడబుద్ధి॥ కెం॥ ౩॥ నిగమ
వేద్యునిమనము॥ దెలియలేక॥ నేనిందపరశడము॥ పగజేసెనరహరిభావ
మెరుగనైతి॥ మిగిలితనదియింత మిక్కటమయ్యెను॥ యెం॥ ౪॥

స॥ ౪॥ నిందలేని హరిపైని వృధానింద జేసితిగదె మందయానా॥

* సత్రాజిత్తుదర్శు - ముఖారిరాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ బలవద్వైర్యమొచ్చెనే॥ నెటులనైతు॥ భామానెమ్మదిమెచ్చెనే॥
ఉ॥ చలమునకృష్ణునిసాహసాదిగుణ॥ బలముదెలియలేక పాపములా
డితి॥ బల॥ కూరచిత్తుడనైతి॥ శ్రీహరిమదిదూరమత్తుడనైతి॥ ధూ
రిసంపారాధితారకుడనిమది॥ కోరినుతించక బీరములాడితి॥ బల॥ ౧॥
డుష్టుడనేనైతిగా॥ పరమాత్ముని॥ యిష్టవరచనైతిగా॥ భ్రష్టులలోనకనిష్టు
డనైబుద్ధి॥ నష్టముచేతను నలిగిమిగిలితి॥ బ॥ ౨॥ అన్యాయముజేసితి
నరహరికృష్ణ॥ డనిదల్చునైతి॥ మాన్యతవానినవ్వానింపుచునునిలధన్యునై
మనకయదాసీనమాడితి॥ బల॥ ౩॥

స॥ ద్వి॥ యేమిసేయుదునెయోయిందీవరాక్షి॥ కామిని హరికృష్ణు
గానెన్ననైతి॥ తామసంబునమతిదప్పిదుష్టతను॥ నీమంబుజెడహరినిందజే
సితిని॥ యేమియుపాయమోయెలనాగజెపును॥ భామనేదుర్బుద్ధిపాలయి
తినకట॥ తామరసేక్షణుడయయెట్లుగల్గు॥ కామితార్థమడుయేగతికరుణిం
చు॥ బలవద్విరోధమిట్లుంగినెంధిల్లె॥ కలికి శ్రీకృష్ణతో కలహించుకతన॥

సం॥ ౪॥ యేపాపంబెరుగని శ్రీపతిపైపాపంబుగలదనివలికి పాపం
బునకొడిగట్టితిగదే భామాలలామా॥

సం॥ ౪॥ అనిసలితాంగి భయవినయంబులు బెసంగొన ముకుళిత
హస్తయై ప్రాణేశ్వరునింజూచి యిట్లనియె॥

లిలితాంగిసత్రాజిత్తుల సంవాదదర్శన - శ్రీరంజనిరాగం-ఆదితాళం

ల॥ప॥ నాథనాదుమనవి చేకొనుఁ ఘోషమేలమాను॥ నాథ॥

స॥ప॥ చాననేనేమీసేతునే! గానలోలుదూరితి॥ చాన॥

ల॥చ॥ మునుబ్రహ్మాదులు తనువందింపగనూ । చనుపైసంగి బోవ
డె॥నాథ॥

స॥చ॥ అతిశయభక్తిసహితుడై వేడగనూ! సుఖదుఃఖానబోచె॥చా॥౧॥

ల॥చ॥ దోసమనకయాదవులనువాసవుడు । గానిచేయగావడె॥నాథ॥

స॥చ॥ సన్నతాంగి మును పన్నగశయనునకూ । అన్నగాడె
యిందుడు॥చా॥౨॥

ల॥చ॥ కడుకూర్చుండగుకాళీయనిగాచె॥గానమనలబోతు॥నాథ॥

స॥చ॥ ఘణిసతులతిపతిభక్తితో వేడగనూ! భావమలిరిగాచె॥చా॥౩॥

ల॥చ॥ మణికయ్యకసల్పినవనచరవరునీ! తనయనుగొనిగావడె॥నాథ॥

స॥చ॥ నిండదీర్చుకొనుచండమునకుగాదా! సుందరిమణిచేకొనె॥చా॥౪॥

ల॥చ॥ నామాటలువినియీముద్దులనుతనూ! కామజనకుకొనగుము॥నా॥

స॥చ॥ భామామణినేనేమనియుసగుడునూ । పామినిండజేసితి॥చా॥౫॥

ల॥చ॥ చిన్నికృష్ణుడాపన్నశరణ్యుడనీ! విన్నవించినాను॥నాథ॥

స॥చ॥ మున్ననచేసియీమణిసుతగైకొనునా! మంగళగిరిహరికృ
ప॥ చాననేనేమీసే॥౬॥

ల॥చ॥ హరిపతితపావనుడనేవిరుదువహించె! నట్లుపరమపురుషు
నికరుణమరివడయగోరితిమేని । నాపలుకునిరసింపకమణితోడ । సత్య
భామామణిగొనిచనిసమ్మించుదము! మునుపటికరుణారసంబుమన
పైవచ్చు నింతకువేరెయుపాయంబులేడు! లెమ్మా! మమోహరా॥

సం॥౪॥ ఓ హేమా హేమా యేమినాపుణ్యమింతీయింతకంటె ను
పాయమేమియులేదెంతవక్రనియోచనచెప్పితివే దంతిగమనా॥అనుచు
పుత్రికారత్నంబునకుండగిన శృంగారంబుగావింపి తోడేరబంపిన లలి

తాంగీయపరిమితానంద భరితాంతరంగియై లతాంగినలంకరింపించు విధంబెట్లులనిన॥

సంధి॥ ద్వి॥ అంగనులెల్లనువతివేడ్కగూడి రంగుబంగరుబొమ్మరా వమ్మకొమ్మ! అంగజగురునకిల్లాల్లివై వేగ! శృంగారవతిసిరుల్ చేకొనవమ్మ! భామామణీసత్యభామరోయనుచు | శ్యామకు మంగళ స్నాన మొనర్చి, కోమలాంగులగంధకుంకుమాక్షులు | హేమమాక్రికనీల పీఠవైహార్య! గోమేధికారత్నకుండారవింద! దామాబ్జరాగమందార ప్రసూనాఘనసారకస్తూరికాదులుపసపు! పునుగు జవ్వాదియుంబున్న సారములు! గోపవచ్చిబలుతెరంగులనలంకార! మొనరింపదాల్చియ మ్మద్దియమెరసె! ననవిల్తువిరిచాకునకునుద్దియాచు! జననీజనక బంధుజన ములానంద! వనధినిదేలిరవ్వనజాక్షి చెల్చు! గనుగొనిసఖులెల్లకడుసం తసిల్ల॥

సంధి॥ వ॥ తదనంతరంబున సభార్యుండై సత్రాజిత్తుండు సత్యభా మాసమేతంబుగా మణినిగొనిచని వనజనాభుని పాదవనజంబులక నేక నతులుజేసి నిలచి॥

* సత్రాజిత్తుప్రార్థనదర్శన - నారాయణిరాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ శరణూశరణుశరణూ | గోపాలకృష్ణ | శరణూ॥ ఉ॥ స్వరహారా ర్చితగురుకృపాకర! కరుణబోవుమునరహరి! వరదనీదుమహాప్రభావ ములెరుగ నపరాధముక్షమింపుము॥ శరణూ॥ పతితపావానూడవు! ఆ శ్రీతజన! పరమమందారుడవు! గతియునీవనినమ్మితిసంతతమునూనీపాద ముల్! అతిముదంబునదలది మొక్కుదు! కృతగిరి! నతకరీ! నరహరి! శిర ణూ॥ ౧ ॥ పుండరీకనయనా! సకలబ్రాహ్మాండపాలననిపుణా! దండిమీర గజేరితీనీ! యండనండజవాహనా! ఖండవిక్రమశ్రీహరీ! బ్రంహండనా యకనరహరీహరి ॥ శ ॥ ౨ ॥ ఆర్తశరణ్యాడవు! ధరణీయతిభూర్త హరణ్యాడవు! కాలికేయప్రముఖులు సురగరుడకిరిపురుషాదులు! మూర్తిమంతములెల్లనీవే! మురహరి! నరహరీ! హరిహరి॥ శర ॥ ౩ ॥ శ రధీభవమనోహరా! చక్రధర! సరససుకవిమందారా! శరణునతకరు

శామయాత్మక శరణుసురమునిరక్ష కాశరణమంగళగిరిహరీ! హిత జయకరీ! కరుణాకరీహరి || శర || ౪ ||

* సత్రాజిత్తుదర్శ - ముఖారి రాగం - అటతాళం *.

ప॥ కావవేకరుణాబోవవే! శ్రీకృష్ణవస్తు॥ కావ || భావజజనక
నేనీభావముదెలియలేక! కేవలమునునుజుడవని! కావరంబుననిందజేసితి॥
కావవే || పతిత పావనుడవునీ వెగా! శ్రితజన! పారిజాతమైతివీ! అతులిత
సుగుణసంతతిచేతజగములసతతమువెలుగొందు! స్వామిసార్వభౌమ॥
కావవే || ౧ || నిరతము శరణునువారల! నెల్లకరుణాబ్రోచెడి దోరవీవె
గా! నిరసించివిడువక! నెరినాయపరాధములు! ధరిముట్ట తుమిముంచు
దాతవీవెకాద॥ కావ || ౨ || సంగరహితులనుగావ! పుష్టిమంగళౌఢి
నెలకొన్నావుగా! శృంగారనవమోహ! నాంగయభంగభు! జంగతల్ప
జయ! జయజయహరిహరయ॥ కావవే! కరుణాబ్రోవవే || ౩ ||

స॥వ॥ కరిరాజుకొరకైకరికరినిమకరిద్యుందిగాదితివీవే! కావవే! కావ
వేవరదా॥

సత్రాజిత్తునిసీసాధం ఆనందభైరవిరాగం

సరసీరుహక్షునీ చరణముల్లాలదితి కరుణించవేనాదుదురితమునిది! ప
తిత పావననామపాథోధినిజభామసరసిజోదరరామసార్వభౌమ! పుం
డరీకదళాక్షబుధజనాధ్యక్షబ్రహ్మాండనాథుడవీవెయాదిదేవ! అపరాధ
జనుల నిరపరాధులనుజేయువరదుడవీవెకాదా! నన్నుమన్నించి! వరము
లొసంగరాదా॥ వరువ మైనసత్యభామామణినిమణిని! మరికాన్కగా
వింతు! వరియించిబోవుము॥ దురితహరణ! భవతరణ శాశ్వతవితరణ
ముక్తివనితామమోహర! శరణుశరణుమంగళగిరి నర! హరివరదయా
పరి! యవార్యగుణాకర॥ వరదుడవీవేకాదా॥

స॥వ॥ వనజనాభా! నామనవిచేకొని యీ! వనజాక్షి నాసుత! స
త్యభామను శ్యమంతకమణి యును! గాన్కగాగొని! యనుగ్రహింపుమా
దీనజనావనా! ఆర్తశరణ్యా! దయానిధే॥

* కృష్ణసత్రాజిత్వముఖులసంవాదదర్శ - కాంభోజి రాగం - వీకతాళం *

కృ॥ వలచువలదుమాకు! గలరుసత్కులకన్య! లలజాంబవతిరుక్మిణే

లనిది. లలితంపుభుజమూలములదండమంకించి । నలువందశరణార్థినను
 టేలను ॥ వల ॥ ౧ ॥

స॥ జలరుహనయననా | వలనగల్గినతప్పు | తుమసేయుమనినీడు శర
 ణంతిగా | కలరు కలరు నీకుగజయానలెందరో | వలసికోరినదానివలదం
 దురే॥ జల॥ ౨ ॥

కృ॥ నిందమోపినవాని | పొండెట్లుజేసేగోవిందుడనరె బంధుబృం
 దములు | కుందరదన యెంతసుందరియైన | నీనందనయందురేమందున
 యా॥ వల॥ ౩ ॥

స॥ కందర్పజనకయాయించువదననీడు | సుందరికైకొనుమండము
 గా | ఇందరిలోనీపైనిడిన నిందకుస్థి | నెందితిగాదెముకుందాహరీ॥ జల
 ॥ ౪ ॥

ఉగ్ర॥ అపరాధిమైనట్టి యలజాంబవంతుని | కృపజేసితద్బాలకిన్
 గొనవే | కపటనాటకసూత్ర కంజాతదళనేత్ర | యిపుడువీరికభయమి
 వ్వవయ్యా॥ అప ॥ ౫ ॥

బల॥ కాకాసురునిగాచె ఘనుడైనరాముడు | లోకులెల్లను మెచ్చ
 గాకరుణా | ఆకైవడిని బ్రోవనగు వీనిమన్నించి | రాకేందుముఖనేలుర
 మణిగను॥ కాకా॥ ౬ ॥

వసు॥ సుకుమారకొమరయీసఖబోలుచెలులే | రఖలలోకములం
 దునరసిజూడ | అకలంకమతిదీని నంగీకరింపుమీ | సకలసద్గుణధామా
 సత్యభామా॥ సుకుమార ॥ ౭ ॥

బల॥ తమ్మడనీడుచి తమ్మనదీనినీ | సొమ్మగనైకొని సుఖయింపుమీ |
 యిమ్మానినీమాళీయిందిరామణిరీతి సమ్మతినీకెన్నసమమైనదీ॥ తం ॥ ౮ ॥

దేవకి॥ చిన్నీకృష్ణసన్నమన్నించి యిప్పుడీ | సన్నతాంగినేలు క
 న్నతండ్రీ | పున్నమి జాబిల్లిబోలునీచెలిమోము | వెన్నెలలీనునీవెలది
 మేను॥ చిన్నీకృష్ణ ॥ ౯ ॥

రుక్మిణి॥ పాణినాథనిన్నప్రణవించునీకీర | వాణియీవిరిబోణివలదన
 క | మానినిక భృణమైమమ్మబాలింపు | గానలోలనెరజాణయిది॥ ప్రా॥ ౧౦ ॥

దేవకీ॥ వనజాక్షి యాయంతి కనులు సిరులనీను నెనరునవరియింపు
నీవింకను ఘనమైన నీవకాదనము మోహమునకు ననబోణియొప్పునీకను
గుణ్యమై ॥ వనజాక్షి ॥ ౧౧ ॥

కృ॥ యాయందు ముఖపొందు మీయందరకునిందు న్యాయమైతో
చిదీయికనూ నీయ్యతముగదీని చేపట్టెదనునింక ధియత మంగభాద్రీ
శుక్యపక్షాయాయందు ॥ ౧౨ ॥

శ్రీ కృష్ణ నికం దార్థం.

నీయెడనేకోనములే దియ్యెడకాలగతీదప్ప దేరికినైనంజయ్యననీస్తో
త్రంబున నెయ్యమువాటిం చేమడికి నెనరుదయిం చేక నీపల్కులఘ
నముజనించెక మనము యీసత్యభామనుజూచి సమ్మెడ మునుజేం
దెదిననీవన కలతదీరే వనజలోచనుడైననరహరి మనముననుసంతస
ముజేందెను గనుక నాడు మమోరథంబిది కారణముగాగను ఫలించె
ను నెనరుదయిం చేన్

కృ॥ ౧॥ నీభావంబేవిధంబైనదోషంబుజేందదు నీవిచ్చిన యీవని
తామణిని వేవిధంబులగుకానుక గానైకొంటిమి గావున నెప్పుదినుం
డుమాసత్రాజిత్రా

సం॥ ౧॥ అని యపరిమితానందభరితాంతఃకరుణుండై కృష్ణుండా
నతిచ్చిన యనంతరంబు

సంధి॥ ద్వి॥ గర్గాడియు ఘల్లెల్లగైచేసిబంధువర్గంబులును మంత్ర
వరులుపారులును ప్రియమికిమంగళస్నానమొనర్చి హేమవస్త్రవిభూ
షహితగంధమాల్యస్తోమాభిరామసంకోభితుజేసి సామగానంబులు
సద్విజృంభ సల్పి కళ్యాణవేదిపైకమలాక్షునిచ్చి మాత్యక్తులునూ
త్పన్నపర్కములును చూతపల్లవయలు సురుచిరమాక్తి కాతతు
ల్లానివచ్చికడువేడ్కతోడ సంకల్పవిధిన్లు సత్రాజితుండు పంజా
యుకుమధుపర్కమొసంగె కన్యావరణలధికంబుగానిచ్చెధన్యగాజేసిత
న్యాయజాడుమనుచు కన్యకామణియునుశారిపూజించె ధన్యత గొవ
చ్చితద్వేదిజేర్చికన్యాలలామమార్కండేయదళుడు పుణ్యపురింభు

లుప్పొంగుచుజూడ! భేరిదుండు భులు గంభీరమై మోయి | వారవధూజ
న వర్గంబులాడ! భద్రీకాహళములు బహళతూర్యములు | రుద్రవీణా
ధ్వనుల్ రోదసినిండు! బలభద్రసాత్యక్తిప్రముఖులుతోడ! కలసియాదవు
తెల్లకడుసంభ్రమింప! నారిదాదులుమింట నలినాక్షయనుచు | చేరిసం
కీర్తన సేయుచుండగను! మానుగవరవధూమధ్యభాగమున! మానితమ
గుచేలమట తెరవై విపూనిభోజనకునప్తుండునుశూర! సేనుపాత్తుండు
నుశ్రీకరుండైన! ఆనకడుండుభిక్షాత్తజుండైన | శ్రీనివాసాఖ్యభాసిలుకు
న్నయట్టి! పూనిశ్రీకృష్ణనిపొందుగాజేరి | దానిసీలుండుసత్రాజిత్తుడవు
డు! మానినిలలితాంగిమంగళకలన! మూనిపుణ్యోదకంబులువంపపెం
పు! మీరగంగనుగన్న మేటిపాదములు! సారంభభక్తిచేసయ్యన గడి
గి! కూరిమిననమిత్తుగొనబగున ప్రి! చారునిమ్మనిపాతీసరసుడైనట్టి! స
త్రాజితునిపుత్రిసత్యాలలామమిత్రసందీప్తులమెరయుకరంబు! సరగున
శౌరిచేసంధిల్ల జేసి! సురపుష్పవృష్టి సంశోభిల్లగాను! పాలంకృతముగ
నాసఖ దారవోసె! శ్రీలీలమణితోడ శ్రీకృష్ణునకును||

సంధిదరువు - కాంబోదిరాగం - ఆదితాళం.

ప|| పరిణయమయ్యెనుగా! శ్రీకృష్ణుడుసత్య భామనుప్రేమమీర
గా|| నతహరియగునా! నలినాక్షుడుతన! కరమునపాణి | గ్రహణముజే
సియు|| ప || సతిపతులు దోసిల్లను! తలబ్రాలుగోనియతిమోదమునజ
ల్లను! హితమతిచేతనుహవిజ్ఞాచుచును! వితతమోహముల వేడుకలల
రగ || ప|| ౧|| సప్తపదములుద్రొక్కగ! రుక్మిణీముఖ్యసతివర్గములుజూడ
గాదిప్రతిదండదీపివిజులు బొగడగ | తృప్తులైబుధులూ దీవెనలూసగ
గ|| ప || ౨ || రాజాధిరాజులెల్లను! నరహరికరుణ! రమణీయ్యగతు
లావల్లను! భ్రాజమానులైప్రబలగగర్గుడు! లాజహేమామములజేలంగు
చుజేయగా|| పరిణయమయ్యెనుగా || పరిణ || ౩ ||

* సుభద్ర మంగళహారతి - ఖమాచీరాగం - ఆదితాళం. *

ప|| మాంగళామానీబాడరే! అంగనలారా! మాంగళహారతివ్వ
రే || ఉ || సంగతిగనుజలదాంగుడైనయచు! పుంగవునకు సత్యాంగనకు

నుశుభః॥ మాం॥ శృంగారసములుప్పొంగిక్రూరహారతిబంగారు
పాత్రలజెలంగిరంగుమీరగను గంగాధరవరు॥ సంక్షిప్తసత్యాంగనకు
నుశుభ॥ మాం॥ ౧॥ పరమాకృపావమానకు॥ మురహరూనకు॥ గరు
డగమనునకు॥ సరసిజాక్షరివరదుడైనశ్రీ॥ సరహరికినిసరసిజో దరున
కును॥ మాం॥ ౨॥ మనసిజోద్భవునకు॥ జనకుడైన॥ మునినుత చరణున
కు॥ ఘనకీరీటహారనూపురాంగదకటకవలయ॥ ధారుడైనశౌరికి॥ మాం
గాళమనిబాడరే॥ ౩॥

సంధి॥ వ॥ తదనంతరంబున సత్యభామను జననీజనకులు తోడొగ
నివచ్చి యామెచేతులను పాలను నేతనుతడిపి॥ యత్తవారికి నప్పగిం
కువిధంబెట్టులనిన॥

* అప్పగింతలపాట - హయిరొగం - అటతాళం. *

స॥ కలకంఠియిదిగోల-కరుణాలవాలా॥ అలుకసేయక చాలా- అ
రయుమీలీలా॥ పనులేమి నేరదీభానుగోపాలా॥ కక్షకరంబునదీగిగావు
మేవేళా॥ పసిబిడ్డదీనియేపగిదిబోచెదవో॥ అసమాస్త్రజనకానీయదిభా
రమయ్యా॥

సంధి॥ యనుచుకృష్ణునిచేతికందిందియపుడూ॥ ఘనముగా దేవకీ
కాంతతోననిరి॥ లలి॥ వనజాక్షినిపుత్రివలెజూచుకొమ్మి॥ అనిశంబునీబాల
నానందానీలా॥ స॥ వసుదేవదేవయావనజాతనేత్రీ॥ పసిబాలకరుణా
తోపాలింపవయ్యా॥ బలభద్రీయాసత్యభామాలలామా॥ కలకంఠియిదిదీ
నికరుణాచేత్రోవూ॥ ల॥ బోవవేయియింతిరేవతీకాంతానిపురుక్షి
నిరావె నెలతచెయ్యందా॥ సఖియరుక్మిణీనిదు సవలియాయువతీ॥ స
ఖ్యింబుగాబ్రోచిపాకవేసుకతీభద్రంబుగామోసుభద్రాలలామా॥ భద్రీ
భయానాయీభామినీబోవూ॥ సంధి॥ అనివారిలకు నెల్లనటాలప్పగిం
చీ॥ విసతులైరటువారు వేడ్కసంధిల్లా॥

సం॥ వ॥ ఇట్లు శ్రీకృష్ణుండు సత్యభామను వరించి మించి సత్రా
జిస్తుంగాంచి॥

కృ॥ గీ॥ సత్యభామనెసంగితచాలుమాకు॥ మణులనేకంబులున్న

వీమణినీపు! దినకరునిచాలమెప్పించెచ్చుకొంటి! గాననీతావున నెదని
గాచుకొమ్మి!

కృ॥వ॥ నీవిచ్చినయీవభూషణిమాకుచాలును! నీమణిని మరలగి
హించుమా నూమా!

సం॥వ॥ అనిన సత్రాజిత్తు శ్రీకృష్ణునభినుతించు క్రమంబెట్టిదనిన॥

* సత్రాజిత్తుదర్శన - శ్రీరంజనిరాగం - జల్యతాళం. *

ప॥ శ్రీరమాధినాయకా! చింతితఫలదాయకా॥ శ్రీ॥ నారదసుత
భవ్యరుచిర! నవ్యపుష్ప సాయకా! ద్వారకాపురాధిపా! ధీరరక్షితద్వి
పా! సారపాక్షసత్కృపా! నీరదాకారి॥ శృంగారశోభాకరా॥ యెం
తతాధిందతాం! తకాతకా! తిర్యుణుత! తద్దిమిత తగ్గధిత దధిగిణిత॥ శ్రీ॥
౧॥ రాధికామనోహరా! రమ్యసుగుణశేఖరా! నాథవరణకిలిత ల
లిత! నాకసింధుసీకరా॥ క్రోధియాధభీకరా! ఘోరకలుష సంహారా!
మాధవజగదీశ్వరా! మంగళాదీ! వరోత్తుంగ! శృంగాటక॥ శ్రీ॥ ౨॥

వ॥ ఇట్లు సత్రాజిత్తు శ్రీకృష్ణుని వినుతించుచుండ పుత్రికారత్నంబు
నుంజూచి లలితాంగియిట్లనియె॥

* లలితాంగిదర్శన * శింధుభైరవిరాగం - ఆదితాళం *

వ॥ భామనీచ భాగ్యమహిమ! యేమనందునిచ్చహీ! భామా॥ ఉ॥
రామానీమోముఫలము! రమణులందుగనము! వినము॥ భామ॥ జలజన
యనుకరుణనీదు! వలనమాకుగలిగెగా! కలికిచిన్నికూనగన్ను గన్నపు
ణ్యమెన్నదరమే॥ భా॥ ౧॥ పావనిజనవంశమునకు! చాగుమీరవ
న్నెదెచ్చినీవతిపతిభక్తిగల్గి! నిరుపమానముగ సుఖంపు॥ భా॥ ౨॥ అ
త్తమామలందునకడు! బత్తిగలిగిమేలుగాండ! పొత్తుపొసగమెలగుసవ
తి! చిత్తమరసికలసిమెలసి॥ భా॥ ౩॥ వరుడుఅన్యసతకగూడ! వంతమొందించి
తగొనక! మంతనమునసంతసిల్లు! మంగళగిరిహరినిదలచి॥ భా॥ ౪॥

సంధి॥ వ॥ అనంతరము సత్రాజిత్తు శ్రీకృష్ణు ననుజ్ఞగొను విధంబె
ట్టలనిన॥

* సత్రాజిత్తురెట్టింపుదర్శన - శమలామనోహరిరాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ దయజూడుమా! శ్రీకృష్ణనాద! ధరసునీపై నిందాపరచినిని

మది నరమరసేయకు. మార్తరత్నక || ద || ఉ || కమలాక్షాననుకరిక
రమున || దయజూడు || చ || జలజనయననిమాప్తముయ్యవేడగ | నలవియగు నె
యలయజురులకును || దయ || ౨ || శరణు మంగళగిరివరలక్ష్మీనరహరి |
కరుణజూడుము నేనరిగవచ్చెద || దయ || ౩ ||

స || వ || ప్రజ్ఞానఘనా జనివచ్చెద నాజ్ఞదయజేయుమా ||

కృ || వ || మహామంది మామ ||

సం || వ || తదనంతరంబున లలితాంగి రుక్మిణీప్రముఖులంగనుంగొ
ని గొనియాడువిధంబెటువలెను ||

యాలలు || కావవేకారుణాతోను బ్రోవవే భామానునీదు. భావము
ననుభద్రకైవాడీ | దేవకీదేవీ భావము || ౧ || తోటిబోటులాతోగూ
డీ | అటాలాడుచుడుగాగ | మాటలై నామరి నేరదన్తు | దేవకీదేవి || మా
టలై || ౨ || పల్లవాపాణీరోదీతిల్లదండూలుమీరేను | యెల్లపనుల
నెరుగానేర్పూమా | దేవకీదేవీ || యెల్ల || ౩ || చంద్రబింబానానానీదు |
చెల్లెలవు సత్యాభామానూ | కుందరదనాకృపతోబ్రోవావే | రేవాతి కాం
తా || కుందర || సార్వాభామాడాశ్రీహరి | సత్కృపన్నేజనివచ్చెద | స
రసిజాక్షిని | కరుణాజూడుమా | రేవాతీ కాంతా || స || ౫ ||

* లలితాంగిదర్శన - నాటరాగం - ఆదితాళం. *

ప || కృపాశాలిశీరుక్మిణీ | తల్లి దీనిగావవే || కృ || ఉ || నీపాలనీ | బా
లనీ | లీలనీ | బ్రాహ్మండనేపగిదిబ్రోచెదో || కృ || సిరుల్సరుల్ | విరుల్ మ
ణుల్ | శ్రీకరవరి మెళచందనముల్ | నెరవరిసీవలె || ధ || పసి | తలిరులబో
ణికి | గరపుమింపుగ | మెరసిసొంపుగ | వరుసప్రాణే | శ్వరునిసన్నిధి || కృ ||
౧ || కృపాతుల్ | పురాంగనల్ | బళారెయనితమభావములగా | విలాసినిల
లామ | మీ | కలాచారశుభగణగుణముల్ | మేలుగాగని మెచ్చగాపటు
సీలతగా | లోలతవైలగుడు || కృ || ౨ || కృశోదరినీకసోదరి | శశాంకము
ఖామంజులాధరి | ఎశీకరి | పతికిశీరక | శివరుని మంగళగిరినరహరిగా | విశ
దవైభవమొసగవేడగ | ని | గుళలియై | గొలచులీలగరపుము || కృ || ౩ ||

సం || వ || లలితాంగిగని దేవకీదేవిప్రముఖులిట్లని ||

దే! వ! లలితాంగి నీలతాంగి కేమియుం గొడువలేదు శీయంత
రంగమున చింతమాని సుఖంబుండుమా!

సం॥ ౪॥ ఇట్లు సత్రాజితు భార్యసమేతుండై సెలవుచేసుకొని త
ల్లిసపిచ్చుట పడునారువేల మాటయెనమండ్రు భార్యలుగొలువ వార
లతో ననుపమానందరసాధి మోలలాడుచున్ శ్రీకృష్ణుడనుపమానసం
సారియై సుఖంబుండె నెట్టులనిన॥

* సంధిదర్శు - పూరిరాగం - ఆదితాళం. *

ప॥ కలువలచెలి చెలి! చెలువుడుసలిపెనుకులసతుల రతులతులగ
తుల! ఉ॥ తొలికినువలసిన! యలసురలలనలు! కలితలలితగజ! గామి
నులై కామినులై! భామినులై! గొల్వగ॥ కలు॥ శ్రీరమణీయవి! చిత్రీమ
మోహరా! కారవిలాసవిహారముల! ఆరమణీమణు! లభినవకళలరు! దా
రగకోర్కెలు! మిరగ! తనుజేరగ! తమిదీరగ॥ కలు॥ ౧॥ లీలసమసుమ
కేలితల్పముల! మేలగువంద్రీ! కాశాలికల! బాళిచెటులవన! పాళులనీళల!
హరిరత్నమయ! హరికవిల! నాటకపము! నాటికలను॥ కలు॥ ౨॥ మం
గళగిరిహరీ! అంగనలకుసరిరంగులమెరయుల! తాంగులను! అంగరంగవి
భ! నాతిశయవిజయ! సంగతులకలసి! పొంగుచు! బహుభంగుల! గరగింపు
చూ॥ కలు॥ ౩॥

సం॥ ౪॥ ఇట్లు శౌనకాది మహర్షులకు సూతుండుచెప్పెను॥

* కృతినాయకుని మంగళహారతి - సురటరాగం - అటతాళం. *

ప॥ కర్పూరహారతివ్వరే! నృశింహ్యలకు! (లక్ష్మీపతికి)। ఘనభక్తితో
మొక్కరే॥ ఉ॥ కర్పూరహారతి! కందర్పజనకునకు! నర్పించిగొనియా
డియనువుగబాడరే॥ క॥ సకలవిభవములను! మంగళగిరి! స్వామిగగ్గజా
జగను! ఆకుటిలప్రభలచే! నజహరాదీదేవా! నికరముగొల్వగనెగడిననర
హరికి॥ క॥ ౧॥ హైరగ్యకశ్యపుజంపి! ప్రహ్లాదుని యానందగతనింపి!
సారమైనయట్టి! సారూప్యమొసగియీ! భార్యణీరాజ్యము! దయ నొసంగి
నహరికి॥ క॥ ౨॥ జనముపానకమర్చింప! నందగ్ధముగొని దాసులు గ
ణింప! గనుమహిమనువగి! అనయము లోకము! లనుపాలింపుచునున్న!

జననినామకము ॥ క ॥ ౩ ॥ గుండదైత్రబ్రహ్మసుకవి నాటకము ॥ ఖండ
మరిసిరింపదండిమిరగనా ఖండలాదిసురుల తండముల్ పువ్వుల నిండు
వర్ణముగురిసె ॥ క ॥ ౪ ॥

కం॥ ఈనాటకముంజదివిని యానరులకు మోక్షవదని యరిసుల
భవగుణబూనిననిండలు దొలగున్ ॥ మానితవిభవంబులందిమనుదురు
ధరలోక ॥

వ॥ ఇది శ్రీలక్ష్మీవృసింహ వరప్రసాద లబ్ధసహజ పాండిత్యసం
గీతపాహిత్యకోవిదుం డైన గుండదైత్ర బ్రహ్మశాస్త్రి వరుచే రచింపబ
డినసత్రాజిత్తుసూర్యుంగూర్చి తపస్సుచేసి ॥ శమంతకమణిని బడయు
టయు సత్యభామజననంబును ॥ మణిని నుగ్రసేనమహారాజునకు నివ్వని
కృష్ణుండడుగుటయు, ప్రసేనుడుమణికంఠమందు దాల్చివేటకై వెడలి
అడవియందు హతుడవుటయు ॥ సత్రాజిత్తుకృష్ణునిపై నిందవేయుటయు ॥
కృష్ణుడపవాదనివారణార్థమై ॥ జాంబవంతునితో బోరిజయించియాత
నికూతుని మణిగొనివచ్చుటయు ॥ సత్రాజిత్తునకుమణినిచ్చుటయు ॥ స
త్రాజిత్తుపశ్చాత్తాపవీర్తుండై సత్యభామను శ్రీకృష్ణునకు మెసగుటయు ॥
నాదిగాగల శ్రీకృష్ణసత్యభామావరిణయంబును ॥ సత్రాజిత్తునాటకంబు ॥

సంపూర్ణంబు.

— శ్రీలక్ష్మీవృసింహార్చనమస్తు. —

